

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

◆◆◆◆ ΜΗΝΙΑΙΟΝ
 ◆◆◆ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ
 ◆◆◆ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

***** ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
 Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΤΟΣ Θ'.
 ΤΕΥΧΟΣ 106
 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1909

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
 *****ΕΛΛΑΔΟΣ 12 ΔΡ.
 *** ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ 12 ΦΡ.
 **** ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ 1 ΔΡ.

◆ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ◆

Τὸ γυναικίον ἔνδυμα ἐν τῇ καλλιτεχνίᾳ, ὑπὸ Ν. Βασιλειάδου.
 Ὁ Ἅγιος Πέτρος, (Τέλος) ὑπὸ Κ. Καιροφύλα.
 Δύο πορτραῖτα. (Ἀπὸ τῆ «Ζωὴ τῆν Αὐτοκρατορίας» ὑπὸ Πέτρου Ψηλορείτου. — Πορτραῖτο τῆς ἀδελφῆς μου, ὑπὸ Πετρούλας Ψηλορείτου).
 Σκέψεις.
 Carle Vanloo, (Τέλος) ὑπὸ Α. Houssaye.
 (Μετάφρασις Ἀλ. Δουζίνα).
 Ὁ Τσαπανάκος, (παράδοσις) ὑπὸ Θ. Κληρονόμου.
 Διονύσιος Καλιεωκῆς, ὑπὸ Σπ. Δε-Βιάζη.
 Ἡ Πινακοθήκη, ὑπὸ Θεόδ. Βελλιανίτου.
 Εἰς τὴν Ραχὴλ Μερμάτη. Ἐλεγίον ὑπὸ Β. Κοντοπούλου. Ἐπιτάφιον ὑπὸ Μ. Μαλακάση.
 Ἡ Καλλιτεχνικὴ ἐκθεσις τῆς Βενετίας, ὑπὸ Ἰππ. Καραβία.
 Ὁ Ἀποσπερίτης, (Ποίησις) ὑπὸ Θ. Ζωϊοπούλου.
 Τὸ ἐν Γενεῶν ΣΓ' ψυχολογικὸν συνέδριον, (Συγχεῖα) ὑπὸ Ι. Ἰωαννίδου.
 Σίνον πνεῦμα.
 Ἐράσματα καὶ Τίχται.

ΕΙΚΟΝΕΣ

Ὁ τυφλὸς ἐκπίτης, ὑπὸ Σ. Σαββίδου.
 Τὸ ἀγαλμα τοῦ Ἁγ. Πέτρου.
 Ὁ τάφος τοῦ Κλήμεντος ΙΓ'.
 Οἶκος, Μιχαὴλ Ἀγγέλου.
 Ἡ Τουρκικὴ Βουλὴ. Ἐξωτερικὴ ἄποψις.
 Ἡ Τουρκικὴ Βουλὴ ἀνεδοξιάουσα.
 Νεράϊδες τοῦ Πηνειοῦ, ὑπὸ Θαλασίας Φλωρᾶ-Καραβία.
 Ραχὴλ Μερμάτη.
 Ἀνδρέας Κορδέλλας.

◆ ΑΘΗΝΑΙ ◆

Ὁδὸς Χαριλάου Τρικούπη 22α

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Κατόπιν της προφορής του γεν. εφόρου των αρχαιοτήτων κ. Καβαδία υπό του «Στρατιωτικού Συντάγματος», ούτος παρετήρησε προσφορῶς τῆς θέσεως του γεν. γραμματέως τῆς Αρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, ἀντ' αὐτοῦ δ' ἐξελέγη ὁ κ. Τσοῦντας. Ὁ κ. Καβαδίας ἀνεχώρησεν εἰς Βιέννην.

Πάντες οἱ ἀρχαιολόγοι, πλὴν τῶν κ. κ. Σκια, Σωτηριάδου καὶ Ἀδαμαντίου, συνελθόντες ἐζήτησαν παρὰ τῆς Κυβερνήσεως τὴν κατάργησιν τῆς ἐν τῷ υπουργείῳ τῆς Παιδείας θέσεως τοῦ Γεν. Ἐφόρου καὶ ἀντικατάστασιν ὑπὸ ἀνωτέρου ἀρχαιολογικοῦ συμβουλίου καὶ τὴν διαιρέσιν τοῦ Κράτους εἰς ἀρχαιολογικάς περιφερείας.

Πρὸς τούτοις συνεστήθη «Σύνδεσμος Ἑλλ. ἀρχαιολόγων» σκοπῶν:

1) Τὴν ἀποκατάστασιν καὶ ἀνοψωσιν τοῦ γοήτρου τῆς Ἑλληνικῆς Αρχαιολογικῆς ὑπηρεσίας καὶ ἐπιστήμης καὶ τὴν ἐντονα καὶ πιστὴν ὑπεράσπισιν τῶν ἀρχαιολογικῶν συμφερόντων τοῦ Κράτους.

2) Τὴν ἐπαναφορὰν τῶν ταραχθέντων ἀρχαιολογικῶν πραγμάτων ἐπὶ τῆς ἀρχαίας εὐθείας ὡς τῆς ἐν συναδελφικῇ εἰρήνῃ καὶ ἀγάπῃ συνεργασίας, τῆς ἀθωρύθου καὶ μετρίφρονος ἑρσεως, τῆς ἐν αὐστηρῇ οἰκονομίᾳ συμφώνως πρὸς τὴν οἰκονομικὴν τῆς πατρίδος ἡμῶν θέσιν ἐκτελέσεως πάσης ἀρχαιολογικῆς ἐργασίας, τῆς πάσῃ δυνάμει καὶ συμφώνως πρὸς τὸ αἰώνιον πνεῦμα τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς φιλοζήνου καὶ ἐγαρδίου ὑποστηρίξεως πάσης ἀρχαιολογικῆς ἐργασίας καὶ μελέτης πασῶν τῶν ἐνταῦθα ζένων ἀρχαιολογικῶν Σχολῶν, τῶν ἀνεκτιμητῶν μέχρι τοῦδε ὑπηρεσίας παρασχοῦσιν εἰς τὴν ἀρχαιολογικὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν Ἑλλάδα ἰδίως, τὴν ἐκ παραλλήλου εἰλικρινῆ καὶ πρόθυμον ὑποστήριξιν πάσης Ἑλληνικῆς δημοσίας ἢ ἰδιωτικῆς ἀρχαιολογικῆς ἐργασίας πρωτοτύπου ἢ ἄλλως σπουδαίας, ἵνα καὶ ἡ Ἑλλάς ἐπιδεικνύῃ ἐργασίας ἀληθῶς ἀμιλλωμένως πρὸς τὰς τῶν ζένων.

Ὁ εἰς τὰς μονὰς τῶν Μετεώρων ἀπὸ πολλῶν μηνῶν ἐργαζόμενος πρὸς ταξινόμησιν τῶν ἐν ταῖς ἱστορικαῖς αὐτῶν βιβλιοθήκαις χειρογράφων κ. Νίκος Βιάνης ἔσχε τὸ εὐτύχημα ἡ ἀνακαλύψῃ ἐπὶ περγαμηνῆς νέον χειρόγραφον τῆς «Ἠλέκτρας» τοῦ Σοφοκλέους. Ἐπιφύλασσεται ὡς δημοσιεύσῃ ἀντίγραφον πιστὸν τοῦ χειρογράφου τούτου προσεχῶς.

Ὁ κ. Ἀλ. Ἀθανασάκης ἐδώρησάτο πρὸς τὸ Ἔθνος τὸ δαπάναι αὐτοῦ ἐγερθεὶν Ἀθανασάκειον ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον ἐν Βόλῳ.

Εἰς τὸν καιρὸν τῶν Ἀγίων Θεοδώρων, γενεμῆνων ἐργασιῶν διὰ τὴν ἐπίστρωσιν τοῦ ἐσωτερικοῦ αὐτοῦ, ἐνευρέθησαν ἀρκετοὶ τάφοι, τινὲς τῶν ἰσπίων εἶναι σαρκοφάγοι μονόλιθοι.

Ἐντὸς τοῦ ἐνὸς τῶν τάφων τούτων ἀνευρέθη δόλοκλῆρος σκελετός. Ἐντὸς τοῦ ἄλλου εὐρέθη τὸ κρανίον τοῦ ἐναποτεθειμένου νεκροῦ.

Εἰς τὸ Γερμανικὸν ἐτήσιον περιοδικὸν «Jahrbuch» ὁ συνδεδουληγὸς τοῦ ἐν Ἀθήναις Γερμανικοῦ Ἰστιτοῦτου κ. Κάρο δημοσιεύει ἐκτενὲς ἄρθρον περὶ τῶν ἀρχαιολογικῶν ἀνασκαφῶν κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη ἐν Κρήτῃ.

Ἦρξαντο αἱ ἐν τῇ Γερμανικῇ ἀρχ. σχολῇ διαλέξεις. Ὁμιλήσαν οἱ κ. κ. Δαίρπελδ περὶ τῶν νεωτέρων ἀνασκαφῶν ἐν Περγάμῳ καὶ ὁ Μύλλερ περὶ τῶν ἀνωτάτων χρόνων τῆς Ἀργολίδος.

Ἐν Ἡρακλείῳ, ἀνασκαπτομένου χώρου πρὸς οἰκοδομήν, ἀνευρέθη τάφος θαλαμοειδῆς λαξευτός ἐν φαρμίτῃ βράχῳ, περιέχων τρεῖς κάλπας μὲ κακουμένα ὄστα, (δύο πηλίνας καὶ μίαν μολυβδίνην), κτερίσματα δ' εἶχε 30 ὑάλινα ληκόθια μυροδόχα, ἔξ λυχνίας πηλίνας ρωμαϊκάς, ἀπλὰ πηλίνα ἀγγεῖα καὶ μίαν προσωπίδα. Πιλάζεται ὅτι ὁ νεκρὸς ἦτο ὑποκρίτης θεάτρου καὶ δὴ κωμῳδίας. Εἰς τὸ μέσον τοῦ δαπέδου τοῦ τάφου εἶνε λαξευμένος λάκκος ὀρθογώνιος, χρησιμεύων διὰ τὴν συλλογὴν τῶν οὐμβρίων ὑδάτων ἵνα μὴ βλάπτωνται τὰ ἐν τῷ τάφῳ πράγματα. Ὁ τάφος εἶνε Ρωμαϊκῶν χρόνων ὡς πιστοῦται ἐκ τῶν εὐρεθέντων δύο χρυσῶν νομισμάτων, τεθέντων ὡς ὄβολοι τοῦ Χάρωνος.

Ὁ γνωστός καὶ εὐτυχὴς διευθυντὴς τῶν ἀνασκαφῶν τῆς Πριήνης καὶ Μιλήτου Wiegand ἔκλεισε συμφωνίαν μετὰ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Σάμου, ἵνα τὸ βασιλικὸν μουσεῖον Βερολίνου, ὡς μόνος δικαιούχος ἐπὶ Ἰθακίαν ἐνεργήσῃ ἀνασκαφὰς καὶ ἀναζήτησιν ἄμικ καὶ ἄρη τοὺς ἀρχαιολογικοὺς θησαυροὺς τῆς νήσου.

Πᾶσα μέχρι τοῦδε ἐρεῦνα ἐν ἧτῳ ἐπαρχίᾳ, ἀφοῦ οὐδὲ τὰ εἰρήπια τοῦ Ἡραίου, τοῦ μεγάλου ναοῦ περὶ οὗ ὁ Πρόδοτος γινώσιν εἶχε, δὲν ἀνεσκάφησαν καὶ ἐξερευνήθησαν μεθωδικῶς καὶ κατὰ βάθος.

Ἡ ἱστορία τῆς νήσου, ἡ ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τοῦ φιλοτέχνου τεράννου Πολυκράτους μέχρι σήμερον πάντοτε σπουδαῖον μέρος διαδραματίσασα εἰς τὸν βίον τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς, χρήζει ἀκόμη εὐρείας διασαφήσεως.

Ὡς κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς τῆς Πριήνης καὶ Μιλήτου παρὰ τοῦ Wiegand, αἱ ὁποῖαι ὑπὸ πλήρως ἐπιτυχίᾳ ἐστέρθησαν οὕτω καὶ διὰ τὰς τῆς Σάμου μεγάλου φιλοτέχνοι προσεφέρθησαν νὰ καλύψωσι μέρος τῶν δαπανῶν. Μεταξὺ τῶν ἄλλων ὁ ἐνθουσιώδης λάτρης τῆς ἀρχαίας τέχνης διδάκτωρ τῆς νομικῆς Max Oechelhauser διέθεσεν 20,000 μάρκα πρὸς ἐλευθέρωσιν καὶ ἀποκάλυψιν τοῦ Ἡραίου.

ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ

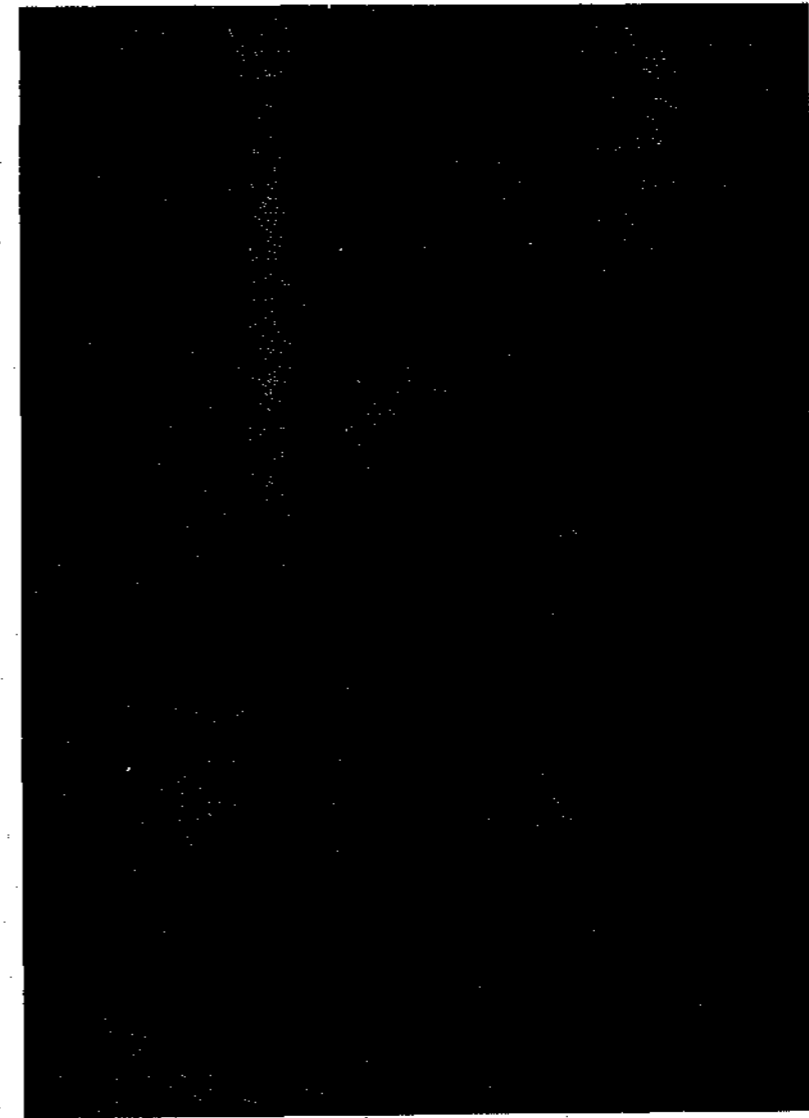
Δ. Α. Γ. Τὸ ὄνομα τῆς ζωγράφου δεσποινίδος Ἀσπριώτου εἶνε Κλεονίκη. Ἐσφαλμένως ἐστειμειώθη Ἑλένη.

Παλαῖφ φίλφ. Παραδρομή. Ἡ εἰκὼν τοῦ Θεοδοκοπούλου δὲν παριστᾷ τὴν ἀδελφὴν του, οὔτε ἔκαμε προσωπογραφίαν ἀδελφῆς του. Εἶνε Ρωμαίας δεσποίνης. Ὅτι ἦτο παραδρομή ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ταυτοχρόνου δημοσιεύσεως τῆς περὶ Θεοδοκοπούλου μελέτης.

Ἐρωτῶντι. Ἡ Καικιλία Δαρκλί, ἡ ὁποία μᾶς ἐπεσκέφη, εἶνε ἀπὸ τὰς νεωτέραις καὶ ὀραιότεραις Γαλλίδας καλλιτέχνιδας. Ἐπομένως δὲν ἔχει καμμίαν σχέσιν μετὰ τὴν Ἑλληνίδα αἰδοῦσαν Δαρκλί, ἥτις εἶνε εἰς ἀπὸ τοὺς τελευταίους ἀστῆρας τῆς ἰταλικῆς λυρικῆς σκηνῆς. Ἡ Ἑλληνὶς Δαρκλί δὲ εἶνε σήμερον ἄνω τῶν 50 ἐτῶν, ἔχει δηλαδὴ ἡλικίαν διπλάσιαν τῆς Γαλλίδας ὁμωνύμου τῆς.

κ. Μ. Δουρ. Θὰ δημοσιεύσῃ.

Μαθήματα διακοσμητικῶν τεχνῶν, ἦτοι cuir decoupe, insise repousse, metaux repousses, pyrosculpture κλπ. δίδονται εἰς μαθητείας ἀπὸ καλλιτέχνητα εἰδικῶς σπουδάσαν ἐν Ἐσθῶνῃ. Ἐργαστήριον Ν. Γεωργαντῆ, λεωφόρος Ἀκροπόλεως.

Σ. Σαββίδου.

Ὁ τυφλὸς ἐκαίτης.

* ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΙΩΝΙΑΝ ΠΟΛΙΝ *

Ο ΑΓΙΟΣ ΠΕΤΡΟΣ *

Θα εχρημάζετο ολόκληρος τόμος, όπως περιγράψω λεπτομερώς τον Άγιον Πέτρον. Αι όλίγα γραμμικά άρχ τας όποιαις εδω άφιερω δέν δύνανται παρά άμυδράν και άτεχνον εικόνα να παράσχωσι του άριστουργήματος τούτου. Θα μου επιτραπή λοιπόν να παρενθέσω μερικώς ακόμη λεπτομερείας περί των έργων, τα όποια κλείει το τέμενος τούτου του Χριστιανισμού.

Όταν κατορθώση κανείς να άποσπάση τα βλέμματα από τον θόλον του Μιχαήλ Άγγέλου προχωρεί εις το βάθος του ναού, όσον διακρίνει τέλος τέσσαρα κολοσσαίχ όρειχαλκίνα άγάλματα, άτινα κρατούν δια των άκρων των δακτύλων με χάριν ένν όρειχαλκινον θρόνον. Είναι ο θρόνος τον όποιον ο Άπόστολος Πέτρος και οι διάδοχοί του μετεχειρίσθησαν δια τας εκκλησιαστικάς τελετάς. Το σύνολον του έργου τούτου του Bernini δέν προσθέτει τίποτε εις τον ικόν. Ύπεράνω του συνόλου τούτου του στερουμένου, κατά τους εϊδήμονας, άρμονίαι, είναι ή «Δόξα», μία κυκλοτερής δέσμη χρυσομένων άκτινων, έν τω μέσω δέ τοποθετείται το χρυσοϋν κύπελλον, έν τω όποιω φυλάσσεται ή μεταλήψις. Δια κταλλήλου τοποθετήσεως κιτρίνου χρώματος ύελου χύνεται γύρω έν φώς μυστηριώδες μεταδίδον έν βαθύν μυστικισμόν. Το «Άγιον Πνεύμα, έν εϊδει περιστρεφώς, έπιστρέφει ολόκληρον το κολοσσαίχον τούτο σύμπλεγμα.

Την δυσαρμονίαν των τεσσάρων κολοσσαίων άγαλμάτων του Bernini έξουδετερώνει πρό των όμμάτων του θεατού έν άριστούργημα εύρισκόμενον προς τα δεξιά τούτων: Είς τάφος ύπερχου όμορφίαις και τέχνης. Είναι ο τάφος του Πάπα Παύλου Γ' του Φαρνέζε, κατασκευασθείς κατά το 1550 υπό του Della Porta επί σχεδίου του Μιχαήλ Άγγέλου.

Κάτω από την μορφήν του Πάπα, όστις καλισμένος εύλογεί, εύρίσκοντι εις τους πόδας της σαρκοφάγου δύο μαρμαρίνα άγάλματα παριστώντα την Φρόνησιν και την Δικαιοσύνην. Η Φρόνησις είναι μία Ρωμική δέσποινα κατοπτριζόμενη και κρατούσα βιβλίον άνά χείρας. Η μορφή της παριστά αυτην σκεπτικήν. Πλησίον της ή Δικαιοσύνη άκτινοβουλούσα, αντίθέτως, από νεότητα. Η γοητευτικώτερα όμορφία διαχύνεται από το κομψόν, εύκαμπτον και ρωμαλέον ταύτοχρόνωσ εκείνο σώμα. Το σώμα κατ' άρχάς ήτο γυμνόν. Άλλά κατά το 1595 ο Καρδινάλιος Φαρνέζε, χάριν κιδούς(!) ενέδωσε το άγαλμα της

Δικαιοσύνης με φρικώδες όρειχαλκινον ύποκάμισον, με το όποιον είναι περιβεβλημένον μέχρι σήμερον.

Κατά την παράδοσιν ο γλύπτης έν τή μορφή της Δικαιοσύνης άντιπροσέστη την Ίουλιαν Φαρνέζε, την άδελφήν του Πάπα Πάυλου του Γ', την «φραίχιν Ίουλίαν», όπως άπεκλήθη υπό των συγχρόνων της, ήτις ύπήλθεν το ήδονικώτερον πλάσμα της εποχής της και ή επίσημος έρωμένη του Πάπα Άλεξάνδρου ΣΤ' του Βοργία. Άλλά αυτό έννοείται είναι μία παράδοσις.

Η ζωγραφική έλλείπει σχεδόν τελείως από τον Άγιον Πέτρον. Το φραϊχίτερον έργον της ζωγραφικής είναι το εύρισκόμενον έν τω Σκευοφυλάκιω του Άγιου Πέτρον. Μέσα εις την Stanga Capitolare είναι αι εικόνες του δικασίμου ζωγράφου Giotto. Το Σκευοφυλάκιον αυτό περιέχει «τους Άγγέλους ψάλλοντας έν χορψ και όργάνοις» του Melozzo da Forli, άριστουργήματα με άλησμόνητον έκφρασιν κανονικότητος και ήδονικής όμορφίαις.

Το άγαλμα του Άγιου Πέτρον.

Άπεναντίας, τα Μωσαϊκά βριθουν μέσα εις τον Άγιον Πέτρον. Όλοι οι τοίχοι του, ολόκληρος ο θόλος του, ολόκληρος ή στέγη είναι πλημμυρισμένα όλα από μωσαϊκά.

Το πλουσιώτερον στόλισμα του ναού έν τούτοις άποτελούν τα άγάλματα. Έκει μέσα μπορεί κανείς να εύρή ολόκληρον την εξέλιξιν της τέχνης, από της άτεχνοτέρας—δια του όρειχαλκίνου άγάλματος του Άγιου Πέτρον—μέχρι της ύπεροχοτέρας εξέλιξεως της τέχνης, εκπροσωπούμενης δια του «Οίκτου» του Μιχαήλ Άγγέλου.

Ο άνδρας του Άγιου Πέτρον είναι όρειχαλκινος. Οι πιστοί επί αιώνας τώρα πλησιάζουν προς την μαύρην αυτην μορφήν του κορυφαίου των Άποστόλων κρατούντος τας κλειδάς και άσπαζονται το πόδι του. Και έχουν περάσει τόσα εκατομμύρια προσκυνητών, και έχουν φίληση τόσο μέχρι τουδε το πόδι αυτου το όρειχαλκινον, ώστε ο δάκτυλος του δεξιου ποδός του έχει φθαρή από τα φίληματα. Ίδου έν λειψικον ειδωλοατρικής λατροείας κατά τον είκοστόν αιώνα!

Την 29 Ιουνίου εκάστου έτους, εορτήν του Άποστόλου, το άγαλμα περιβάλλεται με χλαμύδα χρυσοφορτωμένη άμυθήτου άξίας. Την κεφαλήν του Άγιου Πέτρον στολίζει μίτρα πλημμυρισμένη από πολυτελείς λίθους, εις δέ τον ύψωμένον δάκτυλον της δεξιής χειρός του άπαστρέπτει ο κολοσσαίος άδάμας του Παπικού δακτυλίου. Την ήμέραν εκείνην το άγαλμα του Άγιου Πέτρον φρουρείται από όκτώ άστυφύλακας, διότι το σύνολον της περιβολής του εκπροσωπεί άρκετά εκατομμύρια φράγκων.

Το άγαλμα αυτό πράγματι παριστά τον Άγιον Πέτρον; Άγνωστον. Φαίνεται όμως πιθανόν ότι κατεσκευάσθη κατά τον τέταρτον αιώνα μ. Χ. Ποίον άκριβώς παριστά; Άγνωστον. Άλλά το σύνολον της μορφής, ή επιβλητικότης της στάσεώς του δίδουν χαρακτήρα αγιότητος εις το άγαλμα τούτο.

Η άρχαιοπρεπής πρό της Άνχεγενήσεως μορφή της τέχνης αντιπροσωπεύεται έν τω Άγίω Πέτρω δια της σαρκοφάγου των Πάπων Γρηγορίου Ε', Άδριανού Δ' και πλείστον άλλων άκόμη.

Την πρώτην τάξιν της Άνχεγενήσεως εκπροσωπούν οι τάφοι του Σίξτου Δ' και Ίνοκέντιου Η'.

Ύπεροχος άληθώς είναι ο τάφος του Κλήμεντος ΙΓ'. άποθνήσκοντος το 1769. Ο πκτήρ του ήτο εις των πλουσιωτέρων εμπόρων της Βενετίας. Λέγεται δέ ότι ο φιλόδοξος πατήρ δια χρημάτων ήγόρασε τον Παπικόν θρόνον δια τον υιόν του. Ο άθάντος Κανόβας παρέστησε τον

Ο τάφος του Κλήμεντος ΙΓ'.

Κλήμεντα ΙΓ'. γονατιστόν έν στάσει προσευχής. Και κάτω είναι δύο συμβολικά παραστάσεις: ή Θρησκευτική όρθία κρατεί σταυρόν και από το άλλο μέρος το «Πνεύμα του θανάτου» καθισμένον εις στάσιν λύπης. Είναι έν από τα καλλίτερα έργα που στολίζουν τον Άγιον Πέτρον, εκπροσωπούν την νεωτέρην εξέλιξιν της τέχνης. Το «Πνεύμα του θανάτου» κατά τους εϊδήμονας ένεπνεύσθη ο Κανόβας από τον Άπόλλωνα του Belvedere.

Μέσα εις την άπειρίαν των μνημείων άτινα πλημμυροϋν την Άγιον Πέτρον σημειούμεν τον τάφον της Μαρίας Χριστίνας, Βασιλίσσης της Σουηδίας άποθνούσας έν Ρώμη, της κομήσσης Μαρτίλδης της Τοσκάνης, της γυναικός εκείνης ήτις τσοαύτως ύπηρεσίαις πέσεν εις το Βατικανόν, το Μανουελείον του Πίου Ζ', έργον του δικασίμου Thorwaldsen, το μανουελείον της οικογενείας Στουάρτ, έργον του Κανόβα. Άλλά το έργον της άπαιρημένης των άπειρων άριστουργημάτων του Άγιου Πέτρον καθίσταται άχαρι, ένέκα της άτεχνίαις μου.

Και τελιώνω με τον «Οίκτον» του Μιχαήλ Άγγέλου, το έργον αυτό το όποιον κατκλήσσει και συγκινεί και γοητεύει. Ο μέγας Φλωρεντιανός καλλιτέχνης ήτο μόλις 23 έτών ότε ανέλαβε κατά το 1498 την έκτέλεσιν του συμπλέγματος τούτου, το όποιον εύρίσκειται εις το

*) Τέλος.

πρώτον πρὸς τὰ δεξιά παρεκλήσιον τοῦ Ἁγίου Πέτρου. Ὁ Ἰταλὸς ἀποκλιτὸν «Οἶκτον» (Pietà) ἰδίως τὰς ἀναπαράστασις τῶν συγκινητικωτέρων θεμάτων τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας. Καὶ ὁμολογούμενος δὲν ὑπῆρχεν ἀρμονικωτέρα καὶ καταλληλοτέρα ὀνομασία διὰ τὸ σύμπλεγμα τοῦτο τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου. Ἦ.ο. μίαν ἀπὸ τὰς θλίψεως πόνου τῆς ζωῆς του. Μία μεγάλη λύπη εἶχε πληγώσῃ τὴν καρδίαν του. Ὁ διδάσκαλός του καὶ φίλος του, ὁ Σαβιναρδός, ὁ φιλόσοφος ἀντίρροπος τοῦ καθολικισμοῦ, ἀπέθνησκεν πρὸ τινῶν ἐβδομάδων ἐπὶ τῆς πυρᾶς ὡς αἰρετικός. Ἀποτελέσθη τῆς τοιαύτης ψυχικῆς τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου καταστάσεως εἶναι τὸ σύμπλεγμα τοῦτο τοῦ «Οἶκτου».

Ἐν αὐτῇ περιστάσει ἡ Παναγία καθισμένη ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ καὶ κρατοῦσα ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς τὸ νεκρὸν σῶμα τοῦ Θεοῦ υἱοῦ της. Ἡ θλίψις δὲν ἔχει διόλου ἀλλοίωσιν τὴν σεμνὴν ὡμορφίαν τῆς Παρθένου, οὔτε ὁ θάνατος τὴν ἀγγελοποιήσασιν τοῦ υἱοῦ της. Ἀπὸ τὸ μάρμαρον ἐκεῖνο τὸ ὀλόλευκον ζωντανεύει μίαν ὀλόκληρον τραγωδίαν καὶ ξεχύνεται ὁ ὑπερβάτος καὶ θεῖος Οἶκτος.

Ὁ Χριστός, βυγμένος ἐπὶ τοῦ βραχίονος τῆς μητρὸς του, διατηρεῖ ὑψηλὸν μεγαλεῖον. Παρὰ τὰς ἐκκλησιαστικὰς παραδόσεις καμμίαν κηλίδα, καὶ ἐπιφαίνεται ἐπὶ τοῦ σώματος ἐκεῖνου. Ὁ σταυρός δὲν τὴν ἠλλοίωσεν. Ἡ ζωὴ δὲν συνετριβή ἐν αὐτῷ — διατηρεῖται ἐν προδικῇ στιγμή ἑκκρεμότητος. Μόνον ἓνας Θεὸς ἠδύνατο νὰ ἀποθάνῃ τοιοῦτοτρόπως.

Ὁ Μιχαὴλ Ἀγγελὸς ἐξήντησε, κατὰ τὸν Στένδελ, ἐν τῇ ἔργῳ τούτῳ ὅλον τὸν ὑπέροχον καὶ τρομερὸν ῥυθμὸν τὸν ὅποιον αὐτὸς μόνος κατεῖχε. Ἴσως ὁ «Μωϋσῆς» του νὰ ἔχη αὐστηρώτερον μεγαλεῖον καὶ νὰ δεικνύῃ τὸ ὕψος τῆς ἀνατομίας καὶ τῆς τέχνης εἰς τὴν ὅποιαν ἐφθασεν ὁ Μιχαὴλ Ἀγγέλος. Ἄλλ' ὁ «Οἶκτος» του ἀποτελεῖ τὸ ἀριστούργημα τῆς ποιήσεως ἠνωμένης μετὰ τὴν βασιλιστικωτέραν πραγματικότητά.

Ὁ διδάσκαλος αὐτὸς τῶν γραμμῶν δὲν ἐλάττωσε ποτὲ ἀπαλώτερον σῶμα ἀπὸ τὸ τοῦ νεκροῦ Χριστοῦ. Ἡ μορφή τῆς Παναγίας ἐκπράζει μίαν ἀβρὰν θλίψιν προτοφάνῃ, ὀφειλομένην εἰς τὴν ἐπιτυχῆ διανομήν τοῦ φωτός καὶ τῶν σκιῶν.

Ἐκεῖνος ὅστις προτοῦ ἀναγνώσῃ τὰς σελίδας αὐτὰς ἐνόμισεν ὅτι θὰ εὑρίσκειν ἐν αὐταῖς πλήρη περιγραφὴν τοῦ Ἁγίου Πέτρου ἠπατήθη. Δὲν ὑπάρχει τίποτε δυσκολώτερον ἀπὸ μίαν περιγραφὴν τοῦ νεκροῦ αὐτοῦ. Εἶναι εὐκολώτερον νὰ περιγρά-

Ὁ «Οἶκτος» τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου.

φη κανεῖς ἐν μουσεῖον, μίαν πόλιν ὀλόκληρον παρὰ τὸν Ἅγιον Πέτρον. Διότι ὀλόκληρος ἡ Χριστιανικὴ ἱστορία, ὀλόκληρος ἡ ἱστορία τῶν τεχνῶν, ὀλόκληρος ὁ Μεσαιωνικὸς κόσμος ζωντανεύει καὶ ἐξελίσσεται κάτω ἀπὸ τοὺς θόλους τοῦ ὑπερβάτου τοῦτου τεμένους. Ἄν μεγάλοι καλλιτέχναι τοῦ λόγου ὁμολόγησαν τὴν ἀδυναμίαν των ὅπως περιγράψωσιν τὸν Ἅγιον Πέτρον, πολὺ περισσότερον ἐγὼ ὁ ὅποιος εἶμαι ξένος τῶν ἀρετῶν ἐκεῖνων, οἷτινες μέχρι τοῦδε περιέγραψαν τὸν Ἅγιον Πέτρον.

Ἡ ἐποχὴ τῆς θρησκευτικῆς μυστικοπαθείας ἐπέρυπτεν. Οἱ Ἄυτοκράτορες καὶ Ἡγεμόνες δὲν σύρονται πλέον γονατιστοὶ ἐκ φόβου πρὸ τοῦ Πάπῃ. Καὶ ὅμως ἐπ' ὅσον ὑπάρχει ὁ Ἅγιος Πέτρος, ἐφ' ὅσον τὸ μνημεῖον αὐτὸ—τὸ δικαίως παραβαλλόμενον πρὸς τὸν Παρθενῶνα—ὑψοῦται ὑπερήφανον καὶ μεγαλοτρέπες, πᾶσα ψυχὴ θὰ συγκινηθῆται καὶ θὰ γονατίσῃ λατρεύουσα τὸ Θεῖον ἐν τῷ Ὁρακίῳ καὶ τὸ ἀφύχστον ἐν τῷ ὑπερκαυκασίῳ.

Ρώμη

Κ. ΚΑΙΡΟΦΥΛΑΞ

ΔΥΟ ΠΟΡΤΡΑΙΤΑ

ΕΝΑ ΠΟΡΤΡΑΙΤΟ ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΗΝ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΣΣΑ

ΜΕΣΗΜΕΡΙΑΤΙΚΗ ὥρα τοῦ καλοκαιριοῦ. μοιάζει μὲ τζιγγάνα χορευτρά μαυρομάτα καὶ σφιχτομελάχροιν καὶ μέγαιλα ποῦ καίνε ἀπὸ φλογομανοῦσες ἀνιστόρητες δάφνες. Τὰ φουστάνια τῆς εἶναι

κόκκινα σὰ μιά μεγάλη πυροκαγιὰ καὶ ἔχουνε κεντημένα ἀπάνω ἀστάχια χρυσά καὶ στίς ἄκρες μεγάλα ξόμπλια κίτρινα.

Τοὺς ἀστραγάλους τῆς γλυκοφιλοῦνε χαλκάδες χρυσοὶ καὶ κουνουνάκια καὶ στὰ μπράτσα τῆς σφιχτοπεριτλέκονται ἀσημένια φίδια μὲ μάτια ἀπὸ ρουμπίνι καὶ τὰ χέρια τῆς κρατοῦνε τέφι καὶ καστανιέτες καὶ ὡς ἀνατηδᾶ, ἀνατηδοῦν καὶ τὰ στήθια τῆς καὶ ντιντινίζουνε τὰ βενέτικα κοσάρια καὶ χορεύει, χορεύει, χορεύει καταμεσὶς τοῦ δρόμου καὶ ἀλαφροζωσμένες, πορφυροχειλάτες ἀποκρεμοῦνται ξέπλεκες καὶ τρομαγμένες αἱ ἐπιθυμίαι ἀπ' ὅλα τὰ παράθυρα τῶν ἀνθρώπων κορμιῶν γιὰ νὰ τῆ δοῦνε.

Κι' αὐτὴ πηδᾶ τρελῆ καὶ φεύγει μὲς ἀπὸ τοὺς δρόμους, ἀπάνω ἀπὸ τὴν στέγην καὶ χύνεται στὰ χωράφια, ἀναβαίνει στὰ βουνά, τὰ τζιτζικία τρέχουνε καὶ καθίζουνε ἀπάνω στὰ μαλλιά τῆς καὶ φωνάζουνε, τὰ ζῶα στριγμώνουνται στοὺς ἡοικίους φοβισμένα, κανένας στρατολάτης δὲ φαίνεται στὸ δρόμο καὶ αὐτὴ δρομὰ τρανοδίναμη μὲ τὰ μπράτσα μπροστὰ—σὰν τρικυμία ἀπὸ ἥλιο—δρομὰ σὲ πολιτεῖες καὶ χωριά καὶ τὰ καμπαναριά ὡς τῆ δοῦνε ἀπὸ μακριὰ ἀρχίζουνε καὶ φωνάζουνε καὶ σειοῦνται συνθέμελα, λὲς καὶ τὰ γέμισε ξάφνου σύγκορμα, ὅλα, ἡ κολασμένη ψυχὴ ἑνὸς ξεφρενιασμένου ἀπὸ ἀγάπη Κουαζιμόδου.

ΠΕΤΡΟΣ ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ

II

ΕΝΑ ΠΟΡΤΡΑΙΤΟ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΗΣ ΜΟΥ

Ἀφιερωμένο σὲ κάποιο ἀπόγευμα μελαγχολίας.

ΑΚΡΙΑ, στὴν ἄκρη τ' οὐρανοῦ, κατὰ τὸ φῶς κατακόκκινο, ποῦ μοιάζει καὶ σὰν πυροκαγιὰ. Τώρα ξεμερώνει; τώρα βραδιάζει; Ποιὸς τὸ ξέρει. Νύχτα εἶναι παντοῦ καὶ ὅλο σκιὲς καὶ ἀξεδιάλυτα

τὰ πράγματα μὲς στὸ σκοτάδι. Ἐνα σκοτάδι παράξενο ποῦ κάποια ἀπόχρωσις μπερὶ τοῦ δίνει τὸ λυκόφως ποῦ πέφτει.

Δεξιά, στὸ βάθος, λὲς σὰ φάντασμα, ἓνας μύλος μὲ κατεβασμένες τὲς φτερωτὲς, θαμποφαίνεται, ποιὸς ξέρει ποῦ...

Κ' ἐδῶ μπροστὰ κατὰ βράχοι, μεγάλες πέτρες, ἡ ἀμμουδιά καὶ τὰ νερά ὀλοκόκκινα—μιά βάρκα τραβηγμένη καὶ ἓνας ἄνθρωπος σκυφτός στὸ πλάι τῆς ποῦ κατὰ πασχίζει...

Τίποτ' ἄλλο: Ὁ ἄνθρωπος σκυφτός στὴ βάρκα, τὰ νερά τὰ κόκκινα, ἓνα καλάθι ρηγμένο στὴν ἀκρογιαλιά—καὶ ὅπου τὸ φῶς πέφτει καταπόρφυρα βάφει καὶ τὸ καλάθι καὶ τὴς πέτρες καὶ τὰ μαλλιά τοῦ ἀνθρώπου... Κι' ὅπου τὸ φῶς δὲν πέφτει, μιά νύχτα, ἀσάλευτη καὶ βαρυσκίωτα θλιμένη σωρεύεται.

Ἄν ἔλειπε ἀπὸ καὶ μακριὰ τὸ φῶς ἐκεῖνο ποῦ μοιάζει καὶ σὰν πυροκαγιὰ, τίποτα δὲ θὰ ξεχώριζε καὶ θάτανε ὅλα σκεπασμένα ἀξεδιάλυτα καὶ ἀνύπαρκα.

Μιά θλιμένη σιέψις μὲ πλανᾶ. Μὰ τί νᾶναι; Τί νᾶναι τὸ φῶς τὸ κατακόκκινο ἐκεῖ μακριὰ στὸ βάθος τ' οὐρανοῦ; Εἶναι ποξημερώματα, εἶναι αἱ στεργνὲς ἀναλαμπὲς τῆς μέρας; Τί νᾶναι;

Εἶναι ποξημερώματα καὶ ὁ ἄνθρωπος σπρώχνει τὴ βάρκα του πρὸς κάποιας μαγεμένης ἀκρογιαλίας ποῦ τὴς πλημμυρίζει σὰν ἥλιος ἡ ἐλπίδα καὶ ὅπου ἀκουσε πῶς κοιτοῦνται καὶ τὸν γλυκοπροσμένονε κοράλλια καὶ μαργαριτάρια καὶ ξανθὲς σειρηνοῦλες σὲ φιλιτισμένα κοχύλια;

Ἡ μὴν εἶναι αἱ στεργνὲς ἀναλαμπὲς τῆς μέρας καὶ ὁ ναυτῆς τραβᾷ ὀλαδειανὴ τὴ βάρκα του, ὀλαδειανὴ καὶ τὴν ψυχὴν του στὸ ἀκρογιαλί καὶ κλαίει τὴ χαμένην του τὴ μέρα καὶ τὴς ἐλπίδες ποῦ τὸν σπρώξανε πρῶι-πρῶι, στ' ἀνώφελα καὶ μακριὰ ταξίδια;

Τί νᾶναι;

ΠΕΤΡΟΣ ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ

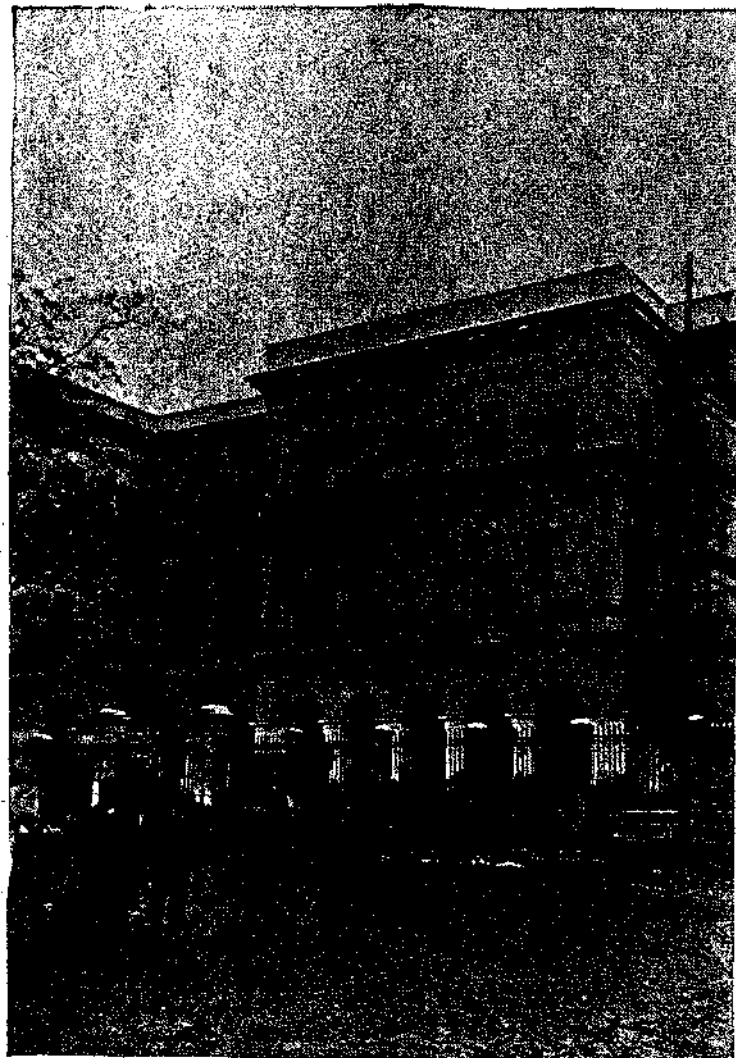

ΣΚΕΨΕΙΣ

Διὰ πολλὰς γυναίκας τὸ ψεῦδος εἶναι τὸ ἕτος πρὸ ἐξαράττει τὴν ἀλήθειαν.

Κάθε φορὰ ποῦ μιά γυναίκα κάμνει ἐν παράπτωμα, τὸ κάμνει μὲ τὴν σταθερὰν πρόθεσιν νὰ μετανοήσῃ δι' αὐτό.

Διὰ τὰ δημιουργήσῃ κανεῖς κατὰ φύσιν νέους κόσμον, οἱ ὅποιοι δὲν εἶνε παρὰ οἱ ἀνώτεροι τύποι αὐτῆς τῆς φύσεως χρειάζεται βεβαίως πολιτισμὸν, μίαν διάθεσιν νὰ συγκινηθῆται, οὕτως εἶπειν, ἠθικῶς, ἡ ὁποία ἀπὸ τοὺς περισσότερους καλλιτέχναις λείπει.

Ἡ Τουρκικὴ Βουλὴ

(Ἐξωτερικὴ ἀπομνημονογραφία τοῦ κτιρίου).

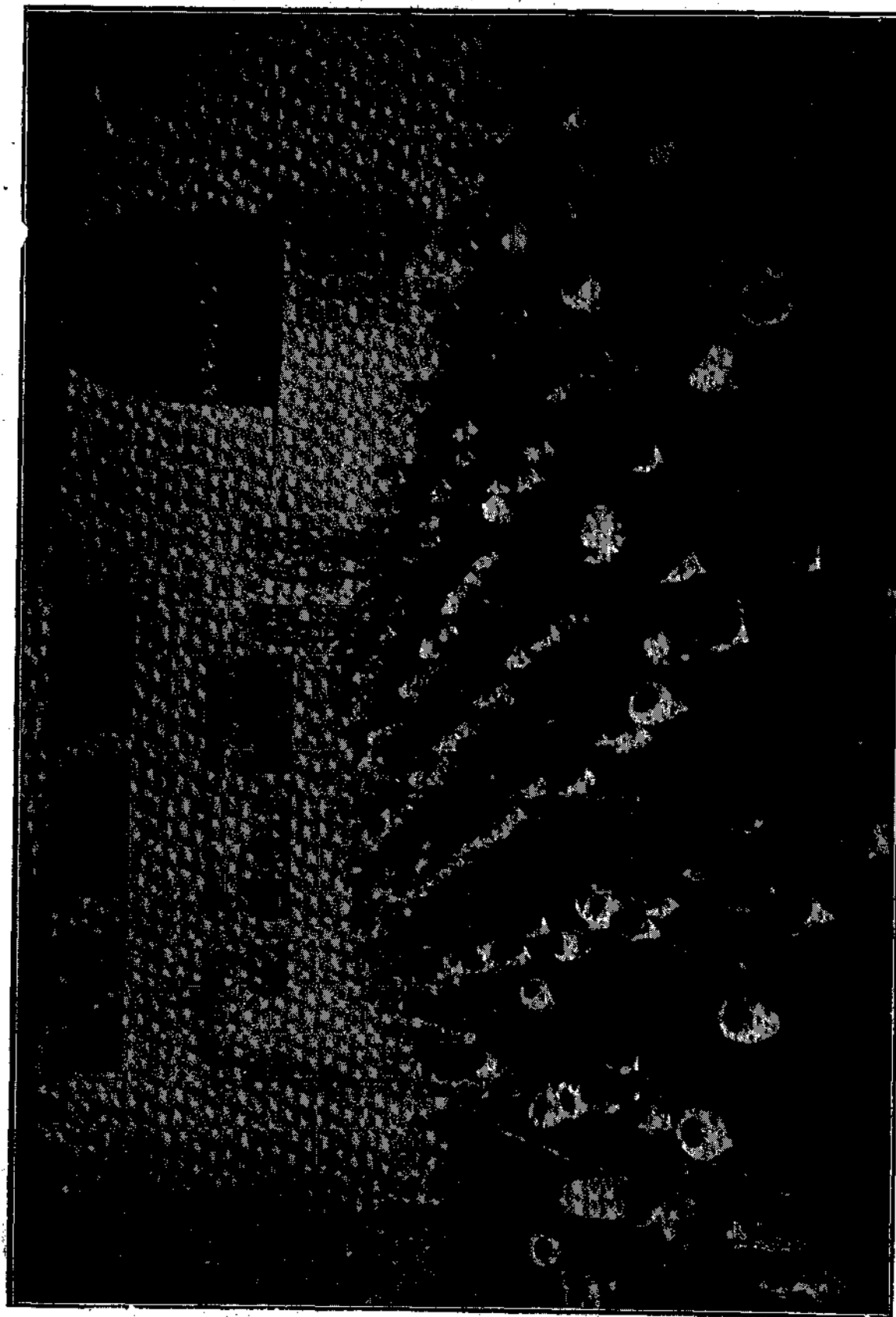
★ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑΙ ΤΟΥ ΙΗ' ΑΙΩΝΟΣ ★

CARLE VANLDOO*)

Ἡ Καρολίνα Βανλόου ὑπῆρξε τὸ προσφιλέστερον ἔργον τοῦ Κάρλ Βανλόου. Θεὸς εἰκὼν ἀπέπτασα ὅπως πλουτίσῃ τὴν πινακοθήκην τοῦ οὐρανοῦ. Ὁ ζωγράφος ἐνομφεύθη τὴν περίφημον Αἰκατερίνην Σορὶ, τὴν ἐπονομαζομένην Φιλομήλαν τῆς Ἰταλίας. Ὁ Βανλόου ἀπέκτησε μίαν κόρην καὶ δύο υἱούς· ἡ κόρη ἦτο ἀνταξίαν εἰκὼν τῆς μητρὸς τῆς, ὠραιότερα, χαριετώτερα, ἀξιολατρευτοτέρα, ὡχρὰ ὑπο τὴν μελανὴν κόμην τῆς ἀφῆνε νὰ διαφύγῃ ἀπὸ τοῦς κυκνοῦς, ὡς ὁ οὐρανὸς τῆς Ἰταλίας, ὀρθοκλιμῶς τῆς ἀγγελικῶν καὶ γοητευτικῶν βλέμας, ἡ δὲ φωνὴ τῆς ἀπη-

χοῦσα εἰς τὴν καρδίαν ἐφρίνετο πλασθεῖσα νὰ ψάλλῃ μᾶλλον ἢ νὰ ὁμιλῇ. «Ὁ Ραφαήλ ἢ Ραφαήλ!» ἐκραύγαζεν ὁ Βανλόου, θεωρῶν τὴν κόρην του. Ὄταν ὁ καλλιτέχνης ἔπαυε νὰ τὴν θεωρῇ, τὴν παρετίρει ὁ πατήρ. Ὁ Ραφαήλ εἶναι μέγας διδάσκαλος, ἀλλ' ὁ Θεὸς εἶναι μεγαλότερος. Ὁ Κάρλ Βανλόου ἐπέθετο νὰ εἶγῃ ἐνωρίτερον πρὸ αὐτοῦ τοιοῦτον ἀριστοῦργον. Ἡ Καρολίνα Βανλόου εἶχεν εἰς τὴν ὠραίαν μορφήν τῆς φωταύγειαν τινὰ, τὸ θεῖον ἐκεῖνο σπινθηροδόλημα, ὅπερ εἶναι τὸ προαίσθημα τοῦ θανάτου. Ἡ θεὰ τῆς προὐκάλει μελαγχολίαν, ὅπως αἱ νεανικαὶ ἐκείναι ὀπτασίαι, αἵτινες μὲς καλύπτουσι διὰ τῶν μοιραίων σκιῶν τῶν.

*) Τέλος.

Ἡ Τουρκικὴ Βουλὴ συνεδριάζουσα.

Ήτο άγγελος μάλλον παρά γυνή, ένωρίτατα δέ έκάλυψε τήν ψυχήν της νεφελώδης ρεμβασμός. Όμιλει όλίγον, διήρχετο τήν ήμέραν μελετώσα ή ρεμβάζουσα και δέν έσυλλογίζετο καν τας τέρψεις τής ζωής· εις τούς χορούς δέν έλάμβανε μέρος, εις δέ τας έορτάς συμμετείχε διά μόνου του μειδιάματός της· ή ψυχή της ήγάπη τήν ζωήν, τό σώμα της ήτο μαρμαρίνον σκήνωμα. «Τά βιβλία θά τήν καταστρέφουν», έλεγεν άκαταπαύστως ό άγαθός Βαυλόου, όστις δέν έργαζόριζε ν' άναγκιώσκη και όστις φρικιών, προσέβλεπε τας μυριάδας εκείνας τών κούρων γραμμών, αϊτινες διεδέχοντο άλληλάς ώς καθελιστικά σημεία. Συχνάκις μετέβαινε ν' άναγκιώσκη ή ρεμβάση εις τό εργαστήριον του πατρός της, όστις μετά πολλού κόπου κατώρθου νά τής άποσπάση δύο λόγια. Τήν συνεβουλεύετο και διά τας άγίας κεφαλάς και διά τας είδωλοατρικάς θεότητάς· εκείνη δέν άπάντα. «Καλά, πολύ καλά, κόρη μου, μή μου π'ής περισσότερα».

Πρώταν τινά μάλλον ώχρά και σκεπτική κατήλθεν εις τό εργαστήριον, μή εύρούσα δέ τόν Κάρολ Βαυλόου, έκάθησεν εις τήν έδραν του, έμπροσθεν έτοιμου πρós ζωγράφησιν όθόνης, έφ'ής μόλις είχε χρωματισθή υπερβαλίσσιος όριζών. Εύθύς ώς τό άντελήφθη, έλαβε μαύρον κρηγιόν και ήρχιζε νά σχεδιάζη. Ο πατήρ της, όστις πάντοτε τήν ήκολούθει, εισέρχεται άφρονος εις τό εργαστήριον, κατάπληκτος διά τό έμπνευσμένον ύφος τής κόρης του, και προχωρεί όπισθεν μεγάλης εικόνας ψιθυρίζων: «Ναί! οι Βαυλόου γνωρίζουν νά σχεδιάζουν πριν νά μάθουν».

Μετά τινά λεπτά, ή Καρολίνα Βαυλόου άποθέτει τό κρηγιόν, προκταρούσα τό σχέδιον όπερ είχε κάμει. Ο Κάρολ Βαυλόου τήν πλησιάζει. Έπί τή αίφνιδια έμρχνίσει του εκείνη έκβάλλει κραυγήν. «Μέ φόβησε», του λέγει έκτείνουσα τήν χείρα.

Ο δυστυχής πατήρ ώχρίσσε. Είδε τήν υπό τής κόρης του σχεδισθείσαν μορφήν: ήτο ό Θάνατος!

Ίδου τό σάβανον εις ε διακρίνεται τό πένθιμον στήθος τής μόνης άνευ μαστών γυναικός, ίδου οι πόδες· εκείνοι οϊτινες περιέχονται τόν κόσμον σκάπτοντες και ένα τάφον εις έκαστον βήμα, ίδου τό φοβερόν δρέπκνον του αιώνιου θερισμού!

«Ο,τι όμως προξενεί φρίκην εις τόν Βαυλόου είναι, ότι ή Καρολίνα Βαυλόου, χωρίς νά τό ένοήσκη ίσως, έδωκεν εις τόν Θάνατον τ' άγγελικά χαρακτηριστικά του προσώπου της.

Τά χαρακτηριστικά μόλις διεκρίνοντο· πώς άλλος δέν θ' άνεγνώριζε τήν Καρολίαν, άλλ' ό Βαυλόου, ό ζωγράφος Βαυλόου, ό πατήρ Βαυλόου «Παιδί, άνέκραζε, κρύπτων τά δάκρυά του διά βεβιασμένου γέλωτος, ποτέ δέν άρχίζουν άπ' αυτό σήκω άπ' εκεί, θά σου δώσω ένα μάθημα».

Η Καρολίνα ήγήθη σιωπώσα. Ο Κάρολ Βαυλόου καθήκτι, εξαλείφει διά νευρικών κινήσεων τής χειρός τό σχεδιάγραμμα τής κόρης του, προσέχων τά χαρακτηριστικά τής μορφής, λαμβάνει τόν έρυθρόν χρωστήρα και σπεύδει νά φέρει μεταφόρψωσιν. Η κεφαλή ήδη έμφυχούται διά χριέντος μειδιάματος, ή κόμη κυματίζει άτημέλητος εις τόν έκρινόν άνεμόν, επί τών ώλων προσκολλώνται πτέρυγες· δέν είναι πλέον ό Θάνατος· είναι ό Έρωσ.

Ο ζωγράφος έργάζεται άδικαίως· άπειροί ζει φρετραν και βέδη, περισσότεράς οχυρωσέως μένας, πών ό,τι άπαιτείται διά μίαν εικόνα του έρωτος. Η Καρολίνα Βαυλόου, κύπτουσα άνωθεν του πατρός της, ήκολούθει τό κρηγιόν μετά μικρού και γλυκίος έν ταύτῳ μειδιάματος.

Όταν ό Κάρολ Βαυλόου ίτελείωτε τήν έργασίαν και έπαυσε, πνίγων τά δάκρυά του, έστράφη πρós τήν θυγατέρα του: «Δέν είναι άρχία τώρα;» τήν ήρώτησε, φιλών τήν χείρα της. «Όχι, άπήνησεν εκείνη κύπτουσα μελγχολικά· τήν κεφαλήν».

Ο πατήρ της ώχρητάτην ήδη, τήν έλαβεν εις τας άγκάλας του και τήν μετέφερεν εις τόν θάλαμον τής κυρίας Βαυλόου. «Ο Θάνατος! ό Θάνατος!» άνέκραζεν ή δυστυχής τεινούσα τούς βραχιόνας.

Και έβυθίσθη εις κρηκλήρημα. Δέν θά προσπαθήτω ν' άρηγηθώ τήν άπελπισίαν του πατρός· πρίκειμεν εις τήν κλίνην τής Καρολίνας· όλοκληρον τό ήμερονύκτιον, προσευχόμενος τό πρώτον ήδη εις τήν ζωήν του.

Μετά τινάς ήμέρας ή Καρολίνα άπέθανε. Δέν δύναται τις νά είπη ότι αίτιχ του θανάτου της υπήρξεν ή ζωή; Ο πατήρ της έπίστευεν ότι τά βιβλία έφόνευσαν τήν κόρην του.

Μετά τήν συμφυράν αύτήν ό Κάρολ Βαυλόου έλησμόνησε τήν εύτυχίαν. Πένθιμος πέπλος έκάλυψε διά πνυτός τήν τύχην και τήν δόξαν του. Ο Διαδόχος του Γαλλικού θρόνου συνάντησσε αύτόν εις τήν Αίλν, τόν ήρώτησε δικτί ήτο τόσον μελγχολικός. «Αίθέντα, θρηνώ τήν κόρην μου» άπήνησσε άκρυροών.

Τήν προσήλθ κκ θλιβεράν άνάμνησιν διεφύλαξεν εις τό εργαστήριόν του, τόν πίνακα έφ' ου ή Καρολίνα είχε σχεδιάσει τόν Θάνατον.

«Νομίζω, έλεγεν εις τούς φίλους του, ότι τής έβλεπε πτέρυγας· διά νά πετύχη».

Ήτο ή Μινιών έποφθαλμιώσα τόν ούρανόν.

ARSÉNE HOUSSAYE

(Μετάφρ. Άλεξ. Δουζίνα).

Ο ΤΣΟΠΑΝΑΚΟΣ

ΗΡΕ Ο Τάσος τό πιάχνωρο για τόν Τραχιά, κρίζοντας και σφυρίζοντας στη στρατα για τά χαμμένα γίδια του. Άνέβη και κατέβη βουνά και ράχες, πέρασε ρεμματιές και λαγαγάδιχ, χωρίς τίποτα νακούση.

Φτάνοντας στην άπό δώ μεριά του Τραχιά, άκουσε βελιάσματα και τροκάνια άπό μεγάλη κοπή. Άνεβαίνει στη ράχη και τρώει κάτου. «Όλη ή άπό και πλέθρα ήταν γιωμάτη άπό γίδιαχ.

— Τι διάτανο! . . τέτοια ώρα νά βόσκουν γίδια! . . τίνους νάνε τάχχ! . . Τσιοπάνης δέν άκούεται, σκυλι δέ γαυρίζει! . . Άλλόκοτο πράγμα! . . έρημα ενε. . άγρια. . τί νάνε! . .

Κατεβαίνει ώς νά λιθοπέτι σιμά τους. Τά γίδια κλαρίζονταν χωρίς νά προγαούν. Άξφρηνας γερέλατος, πούταν όμπρός του, σκίζετα στα δύο, και ξεβγαίνει ένας άράπης, ώς και πάνου, κρατώντας ένα ραβδί ψηλότερό του.

— Τι γυρέβεις τέτοια ώρα δώ στό στανατόπι μου;

— Λυπήσου με, Άράπη μου! . . είμαι τσιέλιγγχ μοναχοπαίδι . . Άποβραδύς πέρασα πό δώ τά στέρφη μου. Έρριξε χαλαζί, και μου κοπήσαν δώδεκα χωρίς νά τά δοκηθώ. Ο πατέρας μου, πού τά μέτρησε στα μαντριά, μ' έδιωξε και μουπε:

— Άνάτσало παιδί! . . ή τά γίδια, ή στην καλύβη νά μή γυρήσε.

— Τά γίδια σου βόσκουν στα δικά μου. Έμπχ στό κοπάδι χάριστα και σύρε με δαύτα στα μαντριά σου. Τό νού σου, άρχνα, μή μαρτυρήσες πώς είδες και πώς μίλησες με τόν Άράπη τόν άρχιτσιέλιγγχ τών τσιελιγγάδων, γιατί θά μζώχτης σάν κουδάρη! . .

Ο Τάσος τρέμμοντες άπό κρύο και τρομάρα, ζύγωσε κοντά στη θράκη και χαλιωμένος, σά ναβλεπε με τό νού του πολύ πολύ μακριά, ανακάλεβε μένχ δεχλι τή χώβολη.

— Τάση μου, γιατί είσαι σκεπτικός; τι διαμετράς τό νού σου; Δέ μ' άποκρένειςαι, παιδάκι μου; Έλα τώρα, . . σου κρένω γώ ή μάννα σου . . άπόκρινέ μου . .

— Μάννα . . μή με ρωτάς! . .

— Γιατί παιδάκι μου; . .

— . . . Έχω τέτοιχ διάτα . .

— Γιούλη μου, ξήγα μου, μήν κομπιάζεις. Δέν ξέρεις . . τό κρυφό του παιδιού είναι και κρυφό του γονιού του. Τους πόνους τών παιδιών υί γονέοι τους γικτρέβουν.

— . . Μάννα μου, σκιαζουμαι, κρύψε με, μάννα μου! . .

— Λαχτάρα μου! . . γιατί μελαφένεις παιδάκι μου! . . μή σε βάρσσε κανείς στη στρατα σου; . . Μολόγα τον, Τάση μου! . .

— . . Μάννα μου! . . τό και τό και τό . .

— Σάκριστο, παιδάκι μου.

— Μούπε νά μήν τό μαρτυρήσω τι θά κουβκριστώ! . .

— . . Μπά! . . και γιαυτό παιδάκι μου σκιαζετα; . . Μπά σε κλό σου! . . Γύρε νά πλχγιάσης. Πάρε στην άγκαλιά σου τάγιο κόνισμα, και τήν αϊγή θά κράζω τό πνευματικό νά σου διαβάση τάγια γράμματα.

Ο Τάσος έπεσε στό σταρωσιδι κι άρχισε νά μήν άποκρένεται στα ρωτήματα τών δικών. Ούτε προσέφερεν τούς γνωρίμους.

Τοῦδωκαν κήπιε άπ' άγριο γίδι γάλα, κέφαγε άπό λαγού τυρί, μά δέν ξεγέρεβε! . . Όλο και κόντενε τανάστημά του. Ο πνευματικός του διαβάσε ούλα και άρηά-άρηά τά γράμματα! . .

Η γιατρισσες τόν πότισαν ούλα τά βότανχ τής γής, μά τίποτα, δέν ξεκρώστανε. Κή γρηά-Σμερδού, ή έκκουστή ξορνίστρα, κι αύτή τόν άποφάσισε.

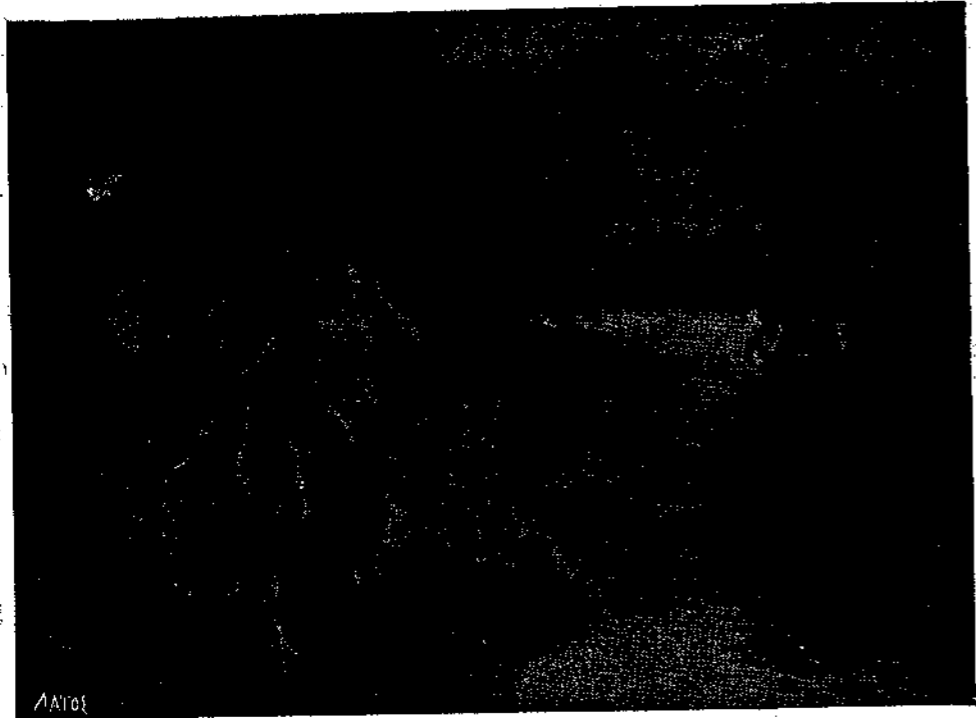
— Ο άρρωστος—είπε—δέν θά γιάνη, γικτί μαρτυρήσε τά τεϊδε και τό τάκουσε! . . Ω; τόσα, σφάχτε τό πρώτο τραί, και ντύστε τόν άρρωστο με τήν γιδια του. Στές τρεις μέρες ξεκνύστε τον, και σύρτε, άχάραγα, τρεις νωμπατοι και κερφώστε τή γιδια στόν τόπο πούδε. τό ξαφνικό. Κιάμα φτάση ό ήλιος μεσουράνηκ κή γιδια δέ σηκωθή του ψήλου, ό άρρωστος θά γιάνη.

Έκαμην τή διάτα της.

Κατά στό μεσημέρι, βλέπουν στόν τόπο του Άράπη νά σηκώνεται ψηλά ένας κOURNIAΧTOS σάν ακπινάδχ και νά φτάνη ώς τά ούρανια. Τρέχουν και βλέπουν τή γιδια κρημίνη, και τά γύρω-γύρω κλαριά και ριζολίθια, ξερριζωμένα.

Γυρίζοντας πίσω, άκουσαν άπό πάρα πέρα, στού γέρω Νώτη τήν καλύβη, άντρίκιχ βογαϊτά και γυναικιχ μοιρολόγια . .

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Δ. ΚΑΗΡΟΝΟΜΟΣ
Βαλκισσιώτης

Θαλαίας Φλωρά - Καραβία.

Νεράιδες του Πηνειού.

* ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ *

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΛΛΙΒΟΚΑΣ

ΒΙΟΓΡΑΦΟΣ ούτος απέθανεν εν Αθήναις τη 15 Μαΐου του 1877 έτους, ενθα γέρων ελχεν αποκατασταθη. Εγεννηθη εις την Ζάκυνθον τη 20 Ιουνίου του 1806 έτους. Ητο μαθητης του διασημου Καντούνη.

Επειτα μετεβη προς τελειοποιησιν εις την Ιταλίαν, όπου εμεινεν επι δωδεκα περιπου ετη σπουδάζων και αντιγράφων εις Φλωρεντίαν και Ρώμην. Ητο επιμελέστατος και φιλόπονος. Αι απο τας πινακοθηκας αντιγραφαι του επωλοντο αδρως εις τους ξενοους. Ητο αντιγραφεις επιδεξιώτατος των αριστοουργημάτων της τέχνης. Διά των αντιγραφών εποριζετο τα προς τζην.

Επιστρέψας εις την γενέτειραν αυτού πατρίδα φιλοπόπως ελογάζετο. Εκαμεν αρκετάς προσωπογραφίας. Κατεγίνετο εις την αιογραφίαν. Όμως αι αιογραφίαι του, αι ευρισκόμεναι εις Εγκλησίας Ζακύνθου, Πατρών και Λευκάδος, είναι κατά πολυ κατώτεραι του διδασκάλου του Καντούνη.

Επι Αγγλικής Προστασίας, εις τας δημοσίας σχολάς εδιδάσκετο η ιχογραφία απο ειδιωκούς διδασκάλους. Ητο κενή η θέσις του Ανκειου

Ζακύνθου και ο Καλλιβοκάς ηθελε να συναγωνισθη. Αρχων της Παιδείας ητο ο σοφός Μουστοξύδης.

Ίδου η σχετική έκθεσις δια τον διορισμόν του Καλλιβοκά.

«Ζάκυνθος. — Σκιαγραφία. — Πιστωτικόν της 18 Αυγούστου 1817 παρά των διδασκάλων της σκιαγραφίας και ζωγραφίας της εν Φλωρεντία αυτοκρατορικης και βασιλικης τανδράων τεχνών Ακαδημίας μαρτυρεί ότι ο κύριος Διονύσιος Καλλιβοκάς, ζακύνθιος την πατρίδα μετὰ πολλής επιδόσεως επαιδεύθη την ζωγραφίαν και ότι πάντες δικαιοσύνην απονέμοντες προς τε την κοσμίαν αυτού συμπεριφοράν και την άλλην του άνδρος ηθικην διαγωγήν, εσωζον γλυκειαν την μνήμην αυτού εν εκείνη τη πόλει. Αλλά εγω αυτός ειδον εν Ζακύνθω πολλά υπό του κυρ. Καλλιβοκά φιλοπονηθέντα απογραφα των πινάκων των ενδόξων καλλιτεχνών, και άλλα ίδια αυτού πρωτότυπα εργα, όλην σχεδόν απαρτίζοντα πινακοθήκην, ουδέ τις τιμών την αλήθειαν, ηδύνατο να μη όμολογήσ ην περι την τέχνην αυτού εμπειρίαν. Πάντα δε ταυτα τα εργα μετὰ της δεούσης λεπτομερείας εξηρίθμισεν άρτίως μία των παρ' ημίν εφημερίδων, η «Φωνή του Ιονίου». Προς ταυτα δε σκοπόν και προς την αξιέπαινον αυτού διαγωγήν και τὸ καθήκον άμα του να ενθαρρύν η τις άνδρας άφειδώς και χρήματα αναλώσαντας

καί χρόνον μακρόν κατατρίβαντας και προς ουδένα αποκνήσαντας κόπον, να θεραπεύσωσι τας ωραίαις τέχνας, άφ' ών εν τη πατρίδι επαίνους μάλλον η κέρδη δύνανται να ελπίσωσι νομίζω ότι ο κυρ. Καλλιβοκάς και υπ' αυτού του νόμου ηθελεν απαλλαγ η του διαγωνισμού, εκτός εάν η Κυβέρνησις κρίνη μεν εύλογον την απαλλαγήν, όπερ άλλως ηθελεν εϊσθαι σαφές τεκμήριον άμφιβολίας περι της πραγματικής του άνδρος ικανότητος».

Η Γερουσία ενέκρινε τα της έκθέσεως ταύτης και δια έγγραφου αυτής της 6 Δεκεμβρίου του 1858 προς τον ελλαμπρότατον Αρχοντα της Παιδείας Μουστοξύδην, διορίζει τον Καλλι

βοκάν, οστις δια των ιδίων εργων εδωκεν ηδη δείγματα δια κεικριμένης ικανότητος, άνευ συναγωνισμού.

Ο Καλλιβοκάς ητο τύπος μελιχλιου και αγαθοτάτου άνδρος, άφωσιωμένος διως εις την τέχνην. Επίσης ητο τύπος χριστιανού, φιλακόλουθος και καλός φίλος. Ητο υπέρ το δέον εύπιστος, όλίγα γραμμата εγνωρίζε και εστερείτο γνώσεων. Καίτοι εις την Ιταλίαν εμεινεν επι πολλά ετη, της Ιταλικής δεν ητο κάτοχος.

Αι προσωπογραφίαι αυτού όμοιάζον τα δε πρωτότυπα αυτού εργα είναι απομιμήσεις.

ΣΠ. ΔΕ - ΒΙΑΖΗΣ

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΠΕΦΑΣΙΣΕ το Κράτος πλέον να μεριμνήσ η περι της άνεγέρσεως Εθνικής Πινακοθήκης, διατίθεται δε ηδη εν ποσόν δπως χορηγηθή προς τον σκοπόν τοϋτον. Το ποσόν ουτε μέγα εινε, ουτε ίσως θ' άρκήσει δια την πραγματοποίησιν του σκοπου, ητοι δια την άνεγερσιν της οικοδομής.

Εν τούτοις τίθεται η άρχη και υπάρχει ελπίς ότι θα εβρεθή κάποιος εραστής των τεχνών δπως συμπληρώσ η το εργον. Εις κράτη μικρά των όποιων οι οικονομικοί πόροι δεν επαρκουσι δι' εργα ο'α εινε ο καταρτισμός Πινακοθηκών, το σπουδαίον εινε η πρώτη ώθησις, εινε η άρχη και κατόπιν η συμπλήρωσις ερχεται χωρίς να τὸ εννοήσ ης, δια κληροδοτημάτων, δια δωρεών κτλ. Άλλως τε ούτω εδημοουργήθησαν αι πλείσται εν τῷ κόσμω Πινακοθήκαι. Πλούσιοι καλαίσθητοι άνδρες, ούτινες εφθειρον την ζωήν των συλλέγοντες εργα τέχνης, μετὰ θάνατον διέθεσαν ταυτα υπέρ των δημοσίων Πινακοθηκών. Διά των τοιούτων δε δωρεών, και δια των παροχών του Δημόσιου άπετελέσθησαν όλοι.

Παρ' ημίν βεβαίως εινε δύσκολον να ελπίζ ης ότι θα σχηματισθ η Πινακοθήκη περιλαμβάνουσα εργα των μεγάλων διδασκάλων της Δύσεως. Πρωτον διότι εινε δυσχερές αν μη αδύνατον η εξεθροισις εργων των αρχαιοτέρων ζωγράφων, και δευτερον και αν που ευρισκωνται τοιαυτα, η προμήθεια και ενός μόνον δύναται να κλονίσ η τον Προϋπολογισμόν του έλλην. Κράτους.

Τὸ να περιεμένη τις δωρεάς παρὰ ζαπλότων Ελλήνων εικόνων το πρόγμα εινε σημερον μάταιον, διότι τοιοϋτοι Ελληνες ουδέποτε, έχοντες το ακατάβλητον αυτό πάθος της συλλογής καλλιτεχνικών η περιεργων αντικειμένων τέχνης, δεν υπάρχουσι, και τινες δε ούτινες υπήρχον διέθεσαν τα αντικείμενα των συλλογών των εις ξένα Μουσεία. Υπάρχουσιν όμως μερικά εργα εις την σημερινήν Πινακοθήκην μεγάλης καλλιτεχνικής αξίας, και τα όποια θ' αποτελέσωσι κάλλιστον τμήμα μιάς μικράς Πινακοθήκης. Αλλ' αν δεν δυναμέθα να αποτελέσωμεν Πινακοθήκην μεγάλων καλλιτεχνών, παλαιότερων η νεωτέρων, δυναμέθα βεβαίως να καταρτίσωμεν Πινακοθήκην μοναδικήν εις το ειδός της, περιλαμβάνουσαν εργα ζωγραφίας Βυζαντινών πάσης εποχής και πάσης τεχνοτροπίας.

Η περιουλλογή δε τοιούτων εργων δεν εινε ουτε ά

δύνατος, ουτε δυσχερές εν Ελλάδι σημερον. Μετά τινα ετη ίσως θα εινε άματόφωτος. Εις τους παλαιούς Ναούς, εις τα Μοναστήρια, παρ' ιδιώταις υπάρχουσι εικόνες Βυζαντινης εποχής εξαίωται. Εις καταρρέοντα ερημοκλήσια διατηρουνται ακόμη τοιογραφίαι θαυμασίον κάλλους, υπενθρομίζουσαι πολλάκις τον ζωοτήρα του Πανσελήνου. Τας τοιοχογραφίας ταυτας διασφίζει ακόμη εν μέσῳ των ερήμων η εδλάβεια των χωρικών, άλλ' αν δεν προλάβωσι ν' αποτοιχίσωσιν αυτάς θ' απολεσθώσι δια παντός αυται. Υπάρχουσιν επίσης μωσαϊκά εις ερήμους Ναούς της Θεσσαλίας, εις ους κατηνύζοντο άλλοτε τα κτήνη οπλασών άγωγίων, τα όποια δύνανται να παραβληθώσι προς τα της Ραβέννης, ταυτα δε μετὰ των άλλων αιογραφιών της βυζαντινης εποχής, συγκριτούμενα εις εν Μουσείον, θα σχηματίσωσι Πινακοθήκην πρωτότυπον και χαρακτηριστικήν.

Η Βυζαντινή τέχνη δεν εινε τοιαύτη, την όποιαν δύναται τις να παρίδη, προκειμένου μάλιστα περι καταρτισμού Εθνικής Πινακοθήκης προς αυτήν προ πάντων δέον να στρέψ η άδμοδία επιτροπή τας προσπάθειας της, διότι δύναται να καταρτίσ η κατι πρωτότυπον και απο απόψεως ιστορικής καί μοναδικόν.

Επίσης το Κράτος δέον να στρέψ η την προσοχήν του προς καταρτισμόν πινάκων των συγχρόνων Ελλήνων ζωγράφων, διαθέντων κατ' ετος εν ποσόν προς τον σκοπόν τοϋτον, να καταβληθ η δε προσπάθεια περι αποκτήσεως πινάκων προγενετέρων εποχών. Ίσως θα παρατηρήσ ης, ότι η Γραφική παρ' ημίν δεν εφθασεν εις ύψος τοιοϋτον, οστις να φιλοδοξ η να τεθώσι τα προϊόντα αυτής εις ιδιαίτερον Μουσείον. Εν πρώτοις την εκφραζομένην συνεχώς τοιαύτην γνώμην δεν παραδεχόμεθα απολύτως ως όρθήν, διότι η σύγχροτος Ελλάς παρήγαγε καλλιτέχνας, ούτινες, όπου δήποτε βιοδντες, θα ηδύνατο να τιμήσωσι την Τέχνην. Αλλ' εκτός τούτου, η Πινακοθήκη δεν καταρτίζεται δια τους συγχρόνους. Αποβλέπει μάλλον εις το μέλλον, εις μεμακρομένον μάλιστα μέλλον, εινε δε ανάγκη να προμηθεύηται εργα των συγχρόνων, διότι δι' αυτών θα δεκνύεται η εξέλιξις παρ' ημίν της Γραφικής, θ' αποτελώσι δε ταυτα την αληθή και την πραγματικήν ιστορίαν της παρ' ημίν Τέχνης. Δεν νομίζω, ότι η αναλαβόσα το εργον του καταρτισμού Πινακοθήκης επιτροπή, αποτελουμένη εξ άνδρων άφρας καλαισθησίας και σπανίας μορφώσεως, δεν θα εχη ταυτα εν' όψει, άλλα καλόν εινε να λέγονται ταυτα, διότι, αν δεν ληφθ η πρόνοια εούθς εξ άρχής περι αυτών, ίσως το Κράτος θα δαπανήσ η εις το μέλλον εκατονταπλάσια, χωρίς να αποκτήσ η, τι σημερον εφθίσκει αντι άσημάντων ποσού.

ΘΕΟΔ. ΒΕΛΛΙΑΝΙΤΗΣ

Η ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΒΕΝΕΤΙΑΣ

ΕΤ' ὀλίγας ἡμέρας κλείει τὰς πύλας τῆς ἡ ἀληθῶς πολλοῦ λόγου ἀξία ὀγδόη Διεθνῆς Καλλιτεχνικῆ Ἐκθεσίς, ἥτις ἀπὸ τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου προσελκύει πολυπληθεῖς τοὺς φιλοτέχνους, ἐπισκέπτας εἰς τὴν ὠραίαν τοῦ Ἀδριᾶ νύμφην, τὴν πλήρη καλλιτεχνημάτων Βενετιαν.

Ὡς γνωστόν, ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ τῆς Βενετίας διοργανώνει κατὰ διετικὴν Διεθνή Καλλιτεχνικὴν Ἐκθεσιν μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας, ἡ ἐφετινὴ ὅμως ὑπερέβαλε πᾶσας τὰς προγενεστέραις καὶ ὡς πρὸς τὴν πληθὺν τῶν ἐκτεθέντων ἔργων καὶ τῶν ἐκ πᾶσης γωνίας τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου μετσκοπόντων εἰς αὐτὴν καλλιτεχνῶν, καὶ ὡς πρὸς τὴν ὄντως θαυμασίαν διακόσμησιν τοῦ κτιρίου τῆς Ἐκθέσεως καὶ τῶν περιχώρων αὐτῆς αἰθουσῶν. Ἐντὸς τοῦ θαλερωτάτου παρὰ τὴν ἀκτὴν τῆς ἀκρυμάντου θάλασσης Δημοσίου Κήπου (Giardini Pubblici), τὸν ὅποιον οἱ Βενετοὶ ὀρεῖλουσιν εἰς τὴν φιλοκαλίαν Νεπολέωντος τοῦ Α', διατάξαντος τῷ 1809 τὴν καταδάφισιν τῶν ἐκεῖ παλαιῶν κτιρίων καὶ μοναστηρίων καὶ τὴν φύτευσιν τοῦ χώρου, εἰστίκεται τὸ λαμπρὸν καὶ εὐρύτατον τῆς Διεθνούς Ἐκθέσεως οἰκοδόμημα περιλαμβάνον 37 μεγάλας καὶ μικρὰς αἰθούσας. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτων ὑπάρχουσι καὶ 4 κομψότατα ἰδιαιτέρα περίπτερα τῆς Ἀγγλίας, Βαυαρίας, Βελγίου καὶ Οὐγγαρίας εἰς μικρὰν ἀπόστασιν τὸ ἐν ἀπὸ τοῦ ἄλλου, καὶ ἀμιγλόμενα ὡς πρὸς τὴν τελειότητα τῶν ἀρχιτεκτονικῶν σχεδίων καὶ τὴν ἐν παντὶ ὠραιότητα διευθέτησιν καὶ διακόσμησιν.

Ἡ ὀκτάγωνος μεγαλοπρεπὴς καὶ εὐρυτάτη αἴθουσα τοῦ θόλου ἀξίζει ὄντως ἰδιαιτέρως μνηεῖς καὶ συντόμου περιγραφῆς, ἀπὸ ἄλλου εἶνε τὸ μόνον σχεδὸν διαμέρισμά τῆς Ἐκθέσεως, ὅπερ σχετίζεται μετὰ τὴν Ἑλληνικὴν τέχνην καὶ τὴν Ἑλληνικὴν παράδοσιν.

Ἡ ζωγραφικὴ αὐτῆς διακόσμησις εἶχεν ἀνατεθῆ εἰς τὸν διακεκριμένον καλλιτέχνην Γαλιλαῖον Chini, ὅστις διήρπεν ἑκστὸν ὀκτάγωνον εἰς τρεῖς ζώνας, ἐξ ὧν ἡ ἀνωτέρω εἶναι καθαρῶς διακοσμητικὴ, ἡ δὲ κατωτέρω ἐμπνέεται ἀπὸ

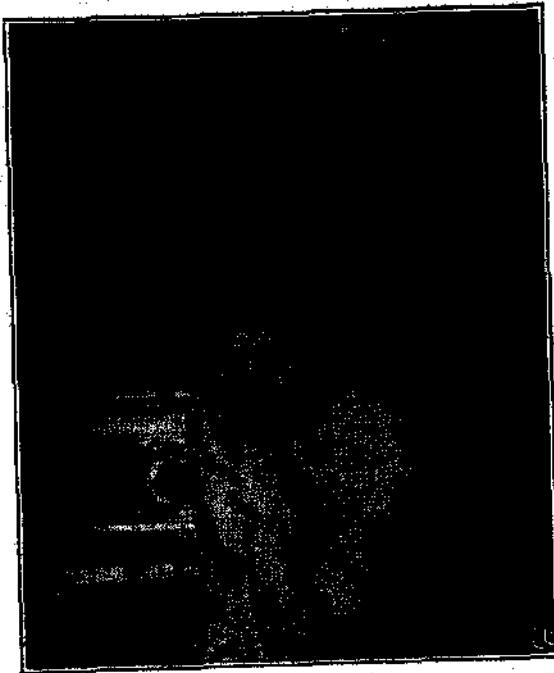
τὴν αἰγυπτιακὴν παράδοσιν περὶ τοῦ σκαρβαίου τοῦ συμβόλου τούτου τῆς ὠραιότητος, περιέχει δὲ συγχρόνως καὶ ὠραιότητα τοιοῦτοιογραφίαν ἀναμνησκουσαν τὸν ἑλληνικὸν ἠρώλον τῶν πτηνῶν, τὰ ὅποια ἀπατηθέντα ἐκ τῆς τελειότητος τῆς τέχνης κτυπῶσι διὰ τοῦ ράμφους τῶν τὰς ἐξωγραφισμένας σταφυλάς. Ἡ κεντρικὴ ζώνη εἶναι ἡ μᾶλλον ἐνδιαφέρουσα διότι παριστάνει τὰς ἐπισημοτέραις περιόδους τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς τέχνης, καὶ ἕκαστον ὀκτάγωνον περικοσμεῖται δι' ἐνὸς ἐνδεκασφύλλου στίχου ἐξ ἀρχαίων χρυσοῦν γραμμάτων.

I. Αἱ ἀπαιχταί. Ὁ ἥλιος γονιμοποιεῖ τὴν γῆν καὶ φωτίζει τὴν κτηνώδη ἀνθρωπότητα τὸ Κελλοσ φερόμενον ὑπὸ τῶν Μουσῶν καὶ ὀδηγούμενον ὑπὸ τοῦ Ἐρωτος βραίνει πρὸς τὸν ἀνθρώπον. Ἡ οἰκογένεια σχηματίζεται, αἱ κατωκίαι διχοσμοῦνται ἐκ τῶν προϊόντων τῆς θήρας. Οὕτω ἐκ τῆς συναισθήσεως τῆς φύσεως καὶ τοῦ θεοῦ, ἐκ τῶν ἀνθρώπων κτηνῶν, ἐκ τοῦ ἐναστικτοῦ τοῦ στολισμοῦ, γεννᾶται ἡ Τέχνη: «Ἡρώτων μαιδία καὶ τοῦ ἀνθρώπου ὄντος».

II. Αἱ πρωιογενεῖς τέχναι. Αἴγυπτος, Βαβυλωνία, Ἀσσυρία. Ἰδοὺ τὰ Ἀσιατικὰ σύμβολα. Αἱ λίθιναι Σφίγγες, ἡ αἰνιγματώδης ἀπεικόνισις τοῦ Νεῖλου, ὁ πτερωτὸς ταύρος. Ἄνδρες Βαβυλώνιοι μεταφέρουσι τελεχίον τῆς Πύλης τῶν Λεόντων, ἕως διὰ τὴν καταδειξάτω τὸν δεσμὸν τοῦ συνδέοντος τὴν Ἀσιατικὴν τέχνην μετὰ τῆς Μυκηναϊκῆς. Αἱ θεραπαινίδες τῆς Σαμειράμιδος παίζουσι κιθάραν. Ἡ τέχνη αὐτὴ λέγει «Ἐν τῷ πέπλῳ τοῦ μυστηρίου ἡ Ἀσία μετὰ περιερίσσει».

III. Ἑλλάς καὶ Ἰταλία. Ὁ σκυθρωπὸς Ἐτρούσκοσ καθήμενος σφίγγει μετὰ τῶν χειρῶν τερροδόχον ὕδριον, ἀλλ' ὁ νεκρὸς Ἐρως προσφέρει αὐτῷ ἀνθη. ἔνθη ἐπίσης προσφέρει καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, συμβολιζομένην διὰ μιᾶς προφειδικῆς ζωοφόρου. Διέρχονται θριαμβευτικῶς τὰ θαυμάσια τῆς Νίκης τῆς Σαμοθράκης, τῆς ἀνδρικής Νίκης, τῆς γυναικείας Νίκης, παριστάνοντα τὴν Τέχνην, τὴν Ἰσχὺν, τὴν Χάριν. Ἀδύναται εἰμαλῆα τῆς Ρώμης ἡ λύκαινα εἰς ἀντὶ στροφῶν καὶ διευθίνων τὴν ὑδρόγειον σφαιρὰν ὑποδεικνύει τὴν κοσμοκρατορίαν τῆς αἰωνίας πόλεως. Ἡ τέχνη εἶναι ἤρεμος, ὅπως ἡ φύσις καὶ ἡ ψυχὴ.

«Περιχαρὴς προστρέχει εἰς τὸ Ἑλλανο-Ἰταλικὸν ἔδαφος».

ΕΙΣ ΤΗΝ ΡΑΧΗ ΜΕΡΚΑΤΗ

ΕΙΣ, ὦ εὐγενεῖς ψυχαί, ὅσων ἡ σκέψις συναντᾶται ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἰδεώδει, αἰετες πρὸς τὴν αὐτὴν ὁδὸν φέρεσθε τὴν πρὸς τὸ Ὄρατον, τὸ Εὐγενές, τὸ Ὑψηλόν. Φορησάτε ὑπαρξὴν ὀνειρώδη, ὠραίαν καὶ ἀγνήν, καὶ φέρετε ἐπὶ μακρὸν τοῦ πένθους τὴν ἀνάμνησιν, ψυχῆς ἀδελφῆς αἰσθημάτων, ἥτις ἐν τῇ γῆν αὐτῆς ζωῆ ἕνα εἶχε πόθον καὶ μίαν προσπάθειαν, τὴν ἀγάπην καὶ λατρείαν τοῦ Καλοῦ. Δι' αὐτὸ ἔζησε, μέλισσα φιλόπονος, αεριοκλήγουσα τὸ εὐώδες ἀρώμα πάσης γνώσεως ὑγινοῦς ἰδέας καὶ ἐντυπώσεων ἐκ τῆς ζωῆς, ἐν' ἀποδώσῃ αὐτὰ μίαν ἡμέραν περιβεβλημένα μετὰ τῆς ψυχῆς τῆς τὸν ἴδιον τύπον.

Πόθεν μᾶς ἐρχεσθε, ὠραταὶ ὑπάρξεις, τῶν δαίμονων τὸ ἱλαρὸν βλέμμα ἀφοπλίζει πᾶσαν κακίαν; Τῶν ὀπίστων τὴν μελωδικὴν λαλίαν ἐνοσιζοῦσα ἐν μαγικῇ ἀπολαύσει; Πόθεν μᾶς ἤρξατο ἐλαφροβάμων σὺλφίς, ἡ μόλις προσηλαύουσα τὴν γῆν μετὰ τὸ ἀπαλὸν σου βῆμα, οὐ τὸ μωρομένον ἄνθος, ποῦ μὲν ἀπ' ὅλα οἱ ἐδιάλεξε τοῦ Χάρου τ' ἀχνὸ χέρι, διότι εἰς οἱ εὐφῆκε τὴν πρὸ πολλῶν εὐμορφά;

Ἐνθυμούμαι, ὅταν ποτὲ μοῦ ἔλεγε, μετὰ τὴν βαθεῖαν παρατηρητικότητά τῆς ἀληθοῦς καλλιτέχνης: «Ἐχω καὶ τὸ ἄδοξον, τὸ ἀρηρημένον εἰς τὰ μύτια μου δόσολον ν' ἀποδοθῆ». Καὶ τὴν ἀπάντησιν τὴν ἐθελούσῃ τῶρα δεὴ δὲν ὑπάρχει πλέον. Διότι εἶχες τὴν νοσηλίαν ἄλλων κόσμων, τὴν ἀνάμνησιν προγενεστέραις ζωῆς, ἐν ἡ ἕως νὰ εἶχε, ἀφῆσαι δεὴ μίτην ἐπόθησε, δεὴ δὲν ἠδυνήθη νὰ εὐρῆ ἐν τῇ πεζότητι τῆς ἕλης. Καὶ ἐπέταξες πρὸς τὸν κόσμον τῆς ἰδέας, πρὸς τὴν ἀρχὴν τοῦ Καλοῦ, ἐκεῖ εἰς τὴν ἀτελεύτητον γαλήνην, πρὸς τὸ αἰώνιον μείδιμα, ὅπου τὸ φῶς τῆς ἀληθείας ἀφανίζει τὴν σκίαν τοῦ μυστηρίου, ὅπου ἡ λύπη καθυδραῖ καὶ ἡ χαρὰ ἐρηγορεῖ.

Καὶ ἡμεῖς, κοινοὶ ὀδοιπόροι τῆς ζωῆς, ἐν τῇ ὁποίᾳ αἱ ἀκανθαὶ ἐπιπροσθῶσιν ἀνὰ πᾶν βῆμα, κλίνουμ τὸ μέτωπον περιφρονεῖ, ἀναλογιζόμενοι καὶ διερωτῶντες: διὰ τί ἄρα γε εἰς τὴν τραχίαν αὐτὴν ὁδὸν δεῖν ἡ τέχνη μᾶς φέσῃ ἐν τῇ πεζότητι τῆς ζωῆς τὸ μωρομένον ἄνθος, διὰ τί—ποῦν ἢ δυνηθώμεν ν' ἀναφωνήσωμεν, πόσον εἶναι ὠρατὸν, πόσον θέλει ἡ ὄρις του, καὶ ζωογονεῖ τὸ ἀρώμα του—διὰ τί ὁ δημιουργὸς τοῦ ἀδίου κάλλους ἀπὸ τῶν στερηθέντων ὀφθαλμῶν ἡμῶν ἀπὸ ν' ἀγέλη ἐν τελευταίον δάκρυ χαρᾶς, δάκρυ ἀγακουφίεως νὰ ἦναι τοῦτο... δάκρυ φεῦ! ὀδύνης;

Καὶ φαντάζομαι, καὶ βλέπω πόρῃ εἰς τὴν καθενικήν σου ἀλλήν ὁπου ἡ τελευταία σου μελαγχολικὴ ματιά τρεμοσβύνει, βλέπω πᾶν ὅ,τι σὲ περιτοιχεῖ, πᾶν ὅ,τι μετὰ πόθον σὲ περιβάλλει, νὰ ζητῆ νὰ συγκρατήσῃ εἰς τὰ χεῖλη σου τὴν τελευταίαν σου ἀνοῖαν. Μίτην ἐξητοῦμεν ν' ἀνεύσωμεν σὸ βᾶθος τῶν ματιῶν σου ὅπου κόσμοι ὀνειρῶν ἐλαυνόντο. Ἀπὸ τὰ ὀχυρῶντα χεῖλη σου μίτην ἀνεμένουμε νὰ φθῶν ἄχρις ἡμῶν εἰς ἐπὶ φθόγγος ἐκ τοῦ ἄσματος τῶν Χερουβείμ. Ἀλλοίμονον! Τὰ χεῖλη σου ἠρολχθησαν διὰ τελευταίαν φωνήν... Ἡ Ραχὴ δὲν ἐπῆρχε πλέον.

Πόρῃ τῆς νεκρικῆς σοροῦ σου μόνον τὸ τρεμοσβύνον φῶς τῶν λαμπάδων ἀπομένει διὰ νὰ φωτίσῃ τὴν λαμπάδα τοῦ ἔργου καὶ ἔσβουσε.

ΒΥΡΑΝ ΚΟΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΠΙΤΑΦΙΟΝ

Ἀπὸ βαθεῖς βγαλμένο καὶ ἀγίαστρετες πληγῆς, Τὸ Πνεῦμα ἐδῶ τοῦ Πόνου πιστότατο ἀγρονεῖ. Ἐθνησιμένη ποῦ εἶσαι! κανεῖς δὲν σὲ ξυνηθ, Νὰ δῆς τί σπαραγμέναις παρότησες καρδίαις.

Παρίσιον, 12 Νοεμβρίου 1909.

Μ. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ

IV. Βυζαντινή τέχνη. Ἡ ἰθνηκή θρησκεία καὶ ὁ χριστιανισμὸς, ἡ ἀνατολικὴ χλιδὴ καὶ ὁ μυστικισμὸς, προσεγγίζοντα καὶ συγχέοντα ἰδοῦν τι ἀπεικονίζεται ἐπὶ τοῦ Δ' ὀκταγώνου. Εἰς σαρκοφάγος μετὰ παραστάσεων ἀναμνησκουσῶν τὴν ἀρχαίαν θρησκείαν μετ' ἐπικαλύμματος ἐξαγιασθέντος διὰ τοῦ σταυροῦ. Ἐν τῷ μωσαϊκῷ τοῦ Ἁγίου Ἀπολιναρίου τῆς Ραβέννας ἀναφαιίνεται μετὰ θείου ρυθμοῦ ἡ θεωρία τῶν ἀγνωστῶν Παρθένων· παραπλευρῶς ἐγείρεται ὑπερήφανος ἡ Θεοδόρα, Ἀυτοκράτειρα καὶ Θεολόγος. Ἐν τῷ μεταξὺ οἱ ἀκάματοι Λατῖνοι ἐργάζονται τῆς Βενετικῆς λιμνοθαλάσσης ἀσχολοῦνται εἰς ναυτικὰς κατακτήσεις. Καὶ ἡ παράδοσις ἐκφράζει τὴν ἀντίθεσιν. «Ὀνειροπολῶ ἐν Ραβέννα καὶ ἀπὸ τῆς Βενετίας ἀπαίρω».

V. Μεσαίων μέχρι τῆς Ἀναγεννήσεως. Ἡ ὑπέροχος μορφή τοῦ Ἁγ. Φραγκίσκου φωτίζει πνευματικῶς τὸν Μεσαίωνα, ἐποχὴν τῶν κοινοτήτων καὶ τῶν συντεχνιῶν. Νεοὶ καὶ νεάνιδες, συμβολίζοντες τὴν θαλερότητα τοῦ χρόνου μεταφέρουσι τὸ στέμμα τῆς Ἐλευθερίας. Ἡ διὰ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ χριστιανικοῦ πνεύματος καθαρότης τοῦ σχεδίου καταφαίνεται διὰ τεμαχίου ἐκ τῶν ἔργων τοῦ περιφήμου Donatello. Θριαμβεύει τέλος γηθεσύνως τὸ κάλλος καὶ στεφανοῖ τοὺς καλλιτέχνες τῆς ἐποχῆς. Ὁ στίχος θέλει νὰ ἐκδηλώσῃ τὴν χριστιανικὴν καὶ δημοκρατικὴν ἀμα καταγωγὴν τῆς τέχνης ταύτης, λέγων.

«Πιστὴ τῷ Χριστῷ καὶ τῇ ἀναγεννωμένῃ Ἐλευθερίᾳ».

VI. Μιχαηλάγγελος. Τὸ μέγα ὄνομα, ὅπερ ἐπικρατεῖ ἐν μιᾷ ὅλῃ ἐποχῇ, εἶναι ἐγκεκαυμένον ἐπὶ ἐπιβλητικῷ ἀρχιτεκτονικῷ σχεδίου. Ἐντεῖθεν καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὰς δύο γωνίας μία ἀνδρική καὶ μία γυναικεία μορφή εἶναι ἐζωγραφισμένοι, ἰσχυραὶ ἀπεικονήσεις, ὑπενθυμίζουσαι τὰ ἀγάλματα τοῦ παρεκκλησίου τῶν Μεδίκων (cappella Medicea). Εἰς μίαν ἀκρὰν ἀνὴρ κύπτων ἐπὶ δίσκου, συμβολίζει ἰσως τὴν Ζωὴν, ἢ ὁ Μιχαηλάγγελος ἐξάγει ἐκ τῶν ἐγκάτων τῆς γῆς. Ἡ τέχνη διακηρύττει ἐκεῖνο, ὅπερ ὀφείλει τῷ ἀθανάτῳ καλλιτέχνῃ. «Μωῶνας καὶ ἰσχύν ἐκ τοῦ Πιγαντος ἐγὼ ἀρούμαι».

VII. Ἡ βασιλεία τοῦ Βαροσσο. Ἀυτὴ ἀναπαρίσταται διὰ τῶν ἔργων δύο καλλιτεχνῶν, τοῦ γλύπτου Bernini μετὰ στηλῶν ἐκ πολυτίμου μαρμάρου, χαλκογραφιῶν καὶ ἐγγλύφων νεανιδῶν ὑποβασταζόντων τὸ Παπικὸν στέμμα, καὶ τοῦ περιφήμου Φλωρεντινοῦ ζωγράφου Tiepolo δι' ἀπεικονίσεως ὀρφιστάτης γυναικὸς ἀνασυρμένην ἐχούσης τὴν ἐσθῆτα καὶ εὐρισκομένην ἐν μέτῳ φωταίνου ὀρανοῦ κατεσπαρμένου συγχρόνως διὰ νεφελῶν. Ἡ τέχνη ἔχει καταληφθῆ ὑπὸ ἀκτασθέντος ὄρμης.

«Βιάζε ἀτιθάσως τὸν χαλινὸν τῆς ὕλης».

VIII. Ὁ νέος πολιτισμὸς. Εἰς τὸ τελευταῖον ὀκτάγωνον ἀναπαρίστανται αἱ νεώτεροι ἐνέρ-

γασαι, αἵτινες ἐνέπνευσαν καλλιτέχνες καὶ τεχνίτας. Τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα σπινθηροβολεῖ ἐκ ζωροῦ νοητικοῦ φωτός· ὀδηγούμενοι ὑπὸ νεανικῆς δυνάμεως προβαίνουσιν οἱ ἵπποι τῆς βιομηχανίας καὶ τοῦ ἐμπορίου· ξανθίζει ὁ στάχυς εἰς τοὺς ἀγρούς· κοχλάζει ἡ ἐργασία τῶν μηχανουργειῶν καὶ τῶν λιμένων, τῶν οἰκοδομικῶν καὶ σιδηρουργικῶν τεχνῶν. Ὁ νέος Ἴκαρος διὰ τῶν ἐπιστημονικῶν πτερυγῶν νικᾷ τὴν πτῆσιν τῶν πτηνῶν. Καὶ ἰδοῦ ἡ κραυγὴ τοῦ τοιοῦτου πολιτισμοῦ.

«Ζῶ ἐν τοῖς ἔργοις καὶ ἐν τῷ φωτὶ μεγαλόνομαι».

Τοιαῦται αἱ ἀληθῶς καλλιτεχνικώταται καὶ ἐκφραστικώταται ἀλληγορικαὶ παραστάσεις τῆς μεγαλοπρεποῦς ταύτης αἰθούσης. Ἡ παρ' αὐτὴν κειμένη κεντρικὴ αἰθουσα διεκοσμήθη διὰ ζωγραφιῶν τοῦ ὀνομαστοῦ ζωγράφου Ἀριστέιδου Sartorio δαπάναις τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως τῆς Ἰταλίας, ὅστις ἐδωρήσατο ταύτας εἰς τὴν πόλιν τῆς Βενετίας. Εἶναι δὲ τέσσαρες αἱ παμμέγιστα αὐταὶ εἰκόνες, παριστάνουσαι τὸ Φῶς, τὸ Ἔρθεος, τὴν Πάλην μετὰ Ζωφροσύνης καὶ Ἀκολασίας, καὶ τὸν Θάνατον, πᾶσαι ἀλληγορικαὶ καὶ μετὰ μυθολογικῶν προσώπων καὶ νυμφῶν, γοργόνων, φάνων, σειρήνων, ἀρπυιῶν καὶ τοιοῦτων.

Αἱ ἐξ μεγάλας αἰθούσαις αἱ προσωρισμέναι διὰ τὴν διεθνή καλλιτεχνίαν περιλαμβάνουσιν ἐν συνόλῳ 264 ἔργα, ἐκ τῶν ὁποίων 221 ζωγραφικῆς καὶ 43 γλυπτικῆς, ἐκεῖ δὲ βλέπει τις ἀναμειγμένους καλλιτέχνες ἐπιφανεῖς καὶ μετρίους, γνωστοὺς καὶ ἀγνώστους, ἀνεγνωρισμένας καὶ ὑποφωσκούσας καλλιτεχνικὰς δόξας διαφόρων ἰθνηῶν καὶ διαφόρων σχολῶν, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐταῖς πλεονάζουσι κατ' ἀριθμὸν οἱ Ἰταλοὶ καλλιτέχναι. Εἶτα ἔρχονται αἱ ἰδιαιτέρας αἰθούσαι, ὡς ἡ τοῦ Πεδεμοντιῶν μετὰ 11 καλλιτεχνῶν καὶ 13 ἔργων, ἡ τῆς Βενετίας μετὰ 13 καλλιτεχνῶν καὶ 22 ἔργων, ἡ τῆς Ρώμης, Λομβαρδίας κλπ.

Ἡ ἰδιαιτέρα αἰθουσα τῶν Ἦν. Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς περιλαμβάνει 12 ἔργα ζωγραφικῆς καὶ 34 γλυπτικῆς, ἀνήκοντα εἰς 45 καλλιτέχνες.

Ἐξαιρετικὸν ἐνδιαφέρον προκαλοῦσι τὰ ἐν ἰδίαις αἰθούσαις συγκεντρωμένα ἐκθέματα ἐνὸς ἰκανοῦ καλλιτέχνου ἐκ τῶν μάλλον διακεκριμένων καὶ προνομιούχων ὡς τοῦ Franz von Stuck, ἐκθέτοντος 31 πίνακας, ἐξ ὧν ἀναφέρονται τὸν Περσέα καὶ τὴν Ἀνδρομέδαν, τὸν Πόλεμον ἀνήκοντα εἰς τὴν Πινακοθήκην τοῦ Μονάχου καὶ τὴν Σιαύρωσιν εἰς τὴν τῆς Στουτγάρδης, ἐπίσης ὁ αὐτὸς ἐκθέτει καὶ 4 γλυπτικὰ ἔργα, ἐξ ὧν πολλοῦ λόγου ἄξιον τὸ ἀνάγλυφον τὸ παριστῶν χορευτοῖαν.

Ὡσαύτως ἐν ἰδιαιτέρας αἰθούσαις εὐρίσκονται τὰ ἔργα τοῦ Σουηδοῦ Anders Zorn 66 τὸν ἀριθμὸν, μετὰ τῶν ὁποίων καὶ μίαν θαυμασίαν προσωπογραφίαν τοῦ Βασιλέως Ὁσκαρ Β', τοῦ

Νορβηγοῦ Peter Severin Kroyer 43, ἐκ τῶν ὁποίων 16 ἀνήκουσιν εἰς τὸ Δανικὸν Κράτος, ἀξιολογώτατη δὲ ἡ προσωπογραφία τοῦ περὶ νόμου Bjornson, καὶ τοῦ παριστινοῦ Paul Bepnard ἐκθέτοντος 50 ἔργα τὸ ἐν καλλίτερον τοῦ ἄλλου καὶ μίαν ἐκπλήττουσαν Τρικυμίαν εἰς Berke, ἢ ἠγόρασεν ὁ Βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας.

Ἀλλὰ πλὴν τῶν ξένων καὶ οἱ διασημότεροι Ἰταλοὶ καλλιτέχναι ἔχουσιν ἰδιαιτέρας αἰθούσας καὶ διὰ τὴν ἀρχίσωμεν ἀπὸ τοῦς τεθνεώτας, ἀναφέρονται τὸν Ἀλβέρτον Pisani ἀποθανόντα τῷ 1899, τοῦ ὁποίου τὰ ἔργα ὁμοιάζουσι καταπληκτικῶς πρὸς τὰ τοῦ ἡμετέρου Θ. Ράλλη, καὶ αὐτοῦ ἤδη μακαρίτου, ἀνέρχονται δὲ εἰς 100 τὰ πλείστα ἀνατολικῶν ὑποθέσεων, ἀξιολογώτατα δὲ ὁ λιμὴν τῆς Κων(πόλεως ἀγορασθεῖς παρὰ τοῦ Βασιλέως τῆς Ἰταλίας, τὸ τέμενος τοῦ Σουλτάνου Ἀμουράτ Β' καὶ ἡ ἀγορὰ ἐν πόλει τῆς Ἀνατολῆς. Ὡσαύτως καὶ τοῦ G. Pelizza ἐκτίθενται 27 ἔργα, καὶ τῶν T. Signorini καὶ G. Fattori, τοῦ μὲν πρώτου 17, τοῦ δὲ δευτέρου 15.

Καὶ ἤδη μεταβαίνουμεν εἰς τοὺς ζῶντας, καὶ ἔχομεν ἐν ἀρχῇ τὸν ἐκ Ρώμης Κάμιλλον Innocenti, ἐκθέτοντα 20 ἀραιότατα ἔργα, μετὰ δὲ αὐτοῦ ἀξιοσημείωτα ὁ Κήπος, τὸ Τέρον καὶ ἡ Ἐπίσκεψις μετ' αὐτῶν συνθέτουσι καὶ ἄλλοι ἔνδεκα Ρωμαῖοι καλλιτέχναι 11 ἔργα ζωγραφικῆς καὶ 3 γλυπτικῆς. Ὁ Βενετὸς Ἐκτωρ Τίτο ἐκθέτει 45 πίνακας ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ναυτικῶν ὑποθέσεων, ἐκ τῶν ὁποίων ἀξιολογώτεροι Ἡ ἀναχώρησις διὰ τὴν ἀλιεῖαν καὶ ὁ Ἄνεμος. Ὁ Γουλιέλμος Ciardi, Βενετὸς καὶ αὐτός, ἐκθέτει 57 ἔργα ζωγραφικῆς, ἐξ ὧν τὰ ἀραιότερα εἶναι ἡ Κοιμημένη πόλις καὶ τὰ Ἀργυρὰ Νέφη, ἀγορασθέντα καὶ αὐτὰ ὑπὸ τοῦ Βασιλέως τῆς Ἰταλίας. Ὁ Mario de Maria 34 πίνακας, ἀπεικονίζοντας ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ Νεαπολιτανικὰ τοπία, ὁ δὲ Φραγκίσκος Gioli 14 ἔργα ζωγραφικῆς ἐξ ὧν ἄξιον πολλοῦ λόγου ἡ Γέφυρα τῆς Ἁγίας Τοιάδος. Τέλος ὁ ἐκ Πικέρμου Ἐκτωρ Bergler ἐκθέτει ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὁραϊότητες τῆς Σικελίας» 26 πίνακας παριστῶντας τοπία ἐκ τῶν ὁποίων θαυμάσια εἶναι ἡ Ισομήνα καὶ πρὸς τὸν Φάρον, ὅπερ καὶ αὐτὸ ἠγόρασεν ὁ Βασιλεὺς Β. Ἐμμανουήλ, ὁ δὲ Νεαπολιτανὸς γλύπτῃς Φραγκίσκος Jersace 21 ἔργα γλυπτικῆς, μετὰ δὲ αὐτῶν μίαν ἀληθῶς θαυμασίαν Κερκλὴν νεανίου.

Καὶ ταῦτα μὲν ἐν ἄκρᾳ συντομίᾳ τὰ ἐν τῷ κεντρικῷ οἰκοδομηματικῆς ἐκθέσεως· τὰ δὲ ἰδιαιτέρα περίπτερα περιέχουσι τὸ μὲν τοῦ Βελγίου ἔργα 124 ἀνήκοντα εἰς 60 καλλιτέχνες, μετὰ τῶν ὁποίων καὶ ἡ νύμφη τοῦ Βασιλέως τοῦ Βελγίου Κόρησση τῆς Φλάνδρας ἐκθέτουσα τέσσαρες πίνακας, τὸ τῆς Οὐγγαρίας 145 ἔργα 80 καλλιτεχνῶν, ἐν οἷς καὶ τοῦ ἀποθανόντος ὀνομαστοῦ ζωγράφου Munkácsy καὶ τοῦ Dás-

zló Hegedüs, ἐπίσης δὲ εἰς τὸν ἀνω ὄροφον ἦσαν ἐκτεθειμένα πλείστα θαυμάσια ἔργα διακοσμητικῆς τέχνης, τὸ τῆς Μ. Βρετανίας 152 ἔργα 99 καλλιτεχνῶν, ἐν αὐτοῖς δὲ ἐν ὀραϊότατον ὁ Καπνὸς τοῦ Thomas Grosvenor καὶ αἱ ἀξιολογοὶ ὕδατογραφαὶ τοῦ W. Russec Flint καὶ τέλος τὸ τῆς Βαυαρίας 115 ἔργα 48 καλλιτεχνῶν, ἐξ ὧν ἀξιολογώτατα ἡ Σαλαμπὸ τοῦ Hummel. Ἐν τῷ τελευταίῳ τούτῳ περιπτερῷ ὑπῆρχον καὶ 4 κομψόταται πρῶθαι περιέχουσαι λαμπρὰ ἔργα διακοσμητικῶν τεχνῶν.

Καὶ ἓνα περαιώσωμεν τὴν ὄψαν ταύτην καὶ συντομωτάτην περιγραφὴν τῆς λαμπρῆς 8ης Διεθνούς Καλλιτεχνικῆς Ἐκθέσεως τῆς πόλεως τῆς Βενετίας συνάψιζοντες ἀναφέρουμεν ὅτι τὰ ὅλα ἐκτεθέντα ἔργα ζωγραφικῆς καὶ γλυπτικῆς, ἐκτὸς τῶν πολυπληθῶν τῆς διακοσμητικῆς, ἀνέρχονται εἰς 1226 ἀνήκοντα εἰς 586 καλλιτέχνες πάσης σχολῆς καὶ πάσης ἰθνηκότητος, πλὴν τῆς Ἑλληνικῆς.

Ἀλλὰ διὰ νὰ γνωσθῇ καὶ ἐν Ἑλλάδι ὅπως σπουδαιότης ἀποδίδεται ἄλλαχού εἰς τὴν καλλιτεχνικὴν παραγωγὴν, δεῖν νὰ σημειωθῇ ὅτι ἐκ τῶν ἐκτεθέντων πρὸς πώλησιν ἔργων, τὰ πλείστα τούτων ἠγοράσθησαν, μετὰ δὲ τῶν ἀγοραστῶν πρωτεύουσαν κατέχει θέσιν ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας, ἀγοράσας ὑπὲρ τὰ 30 ἔργα, οἱ πρίγκηπες τοῦ Βασ. Οἴκου, τὰ Ὑπουργεῖα, οἱ Δῆμοι, αἱ Τράπεζαι, αἱ Ἐταιρεῖαι κλπ.

Ὅτω ἐμφυχοῦνται οἱ καλλιτέχναι καὶ προάγονται αἱ ὀραϊαὶ τέχναι.

III ΠΟΚΡΑΤΗΣ ΚΑΡΑΒΙΑΣ

* ΡΟΔΑΚΕΣ ΚΑΙ ΑΝΘΕΜΙΑ *

Ο ΑΠΟΣΠΕΡΙΤΗΣ

Τρέμεις, γλυκέ μου Ἀποσπερίτη,
Ἄπ' τὴν κορφοῦλα τοῦ βουνοῦ,
Σκολιδὶ ἀπόκοσμο τοῦ ὀραίου
Τριανταφυλλένιου δειλινοῦ.

Πόσα ματάκια δακρυσμένα
Ἄπ' τὴν ἀπέραντη τὴ γῆ
Καὶ πόσα ταῖρια ἐρωτευμένα
Σὲ ἀκολουθοῦνε μὲ στοργή.

Καὶ σὺ ἄπ' τὴν ἄκρη τὴν οὐράνια
Μὲ τὸ ἅγιο φῶς, τὸ εὐλογητό,
Τρέμεις σὺν δάκρυ διαμαντένιο
Σ' ἓνα μιτάκι ἀγαπητό.

Κι' ἔτσι μὲ χάρι παιγνιδίσει
Καὶ ἰσοζυγίσει ψηλά,
Ποῦ λέει κανεὶς καὶ πᾶς νὰ πῶσι
Σὲ κάποιον ὀλοξάνθα μαλλιᾶ.

ΕΡΑΣ. ΣΠΙ-ΟΠΟΥΛΟΣ

του. Κατὰ τὸν ποιητὴν ὅταν τελειώσῃ τὸ δράμα τοῦ ἡ αὐλαία—λέξις ἑλληνικὴ παραιοφράσασα εἰς τὸ μαλ-
λιαρὸν ἰδίωμα τοῦ—πέφτει... ἀργούστικα.

Κ. Ὁρατίου Φλίικου. Ποιητικῆ. Μετέφρασε Ν. Αἰθαδῆς, διδάτωρ τῆς φιλοσοφίας. Ἐκδόσις τρίτη. Ἡ μετάφρασις λίαν ἐπιμεμελημένη, μετὰ συμμετώσειον ἐρμηνευτικῶν.

Κ. Ράδου. Λόγος, ἐκφωνηθεὶς κατὰ τὰ ἐγκαίνια τοῦ νέου Τεκτονικοῦ μεγάρου.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Εἰς τὴν «Custraction Moderne» ὁ κ. Γέλδερτ δημοσιεύει δύο ἀρθρα, ἐν περὶ τοῦ Β'. Ἐθνικοῦ συνεδρίου τῶν ἐθνικῶν κατοικιῶν, καὶ ἕτερον περὶ τῆς τέχνης ἐν Πράγῃ τῆς Βοημίας.

Ἐξεδόθη τὸ 4. τεῦχος τῆς «Καλλιτεχνικῆς Ἐπιθεωρήσεως». Περιεχόμενα: Ἡ ἰδιοφυία ἐν τῇ τέχνῃ.—Ἡ μουσικὴ καὶ ἡ ἐγκληματικότης.—Τῆς ἐρημοκλησίας οἱ ἄγιοι.—Ὁ συμβολισμὸς τοῦ λαοῦ.—Παριζίνης κ.λ.π.

Λογογραφία. Δελτίον τῆς Ἑλληνικῆς Λογογραφικῆς Ἐταιρείας, κατὰ τριμηνίαν ἐκδιδόμενον. Τεῦχος Β' καὶ Γ'. Ἐκ τῶν περιεχομένων: Ὁ θάνατος τοῦ Διγενῆ Ἀκρίτα, ὑπὸ Ν. Πολίτου.—Ροδιακὰ μνημεῖα τοῦ Ἀκριτικοῦ κύκλου, ὑπὸ Μ. Χαβιαρᾶ.—Ὁ γάμος ἐν Λευκάδι, ὑπὸ Ε. Πολίτου.—Μῦθοι συλλεχθέντες ὑπὸ Χ. Κορύλλου.—Ἑλλ. παραδόσεις ὑπὸ Ι. Σταματούλη.—Μισελέδες ὑπὸ Α. Τραυλαντώνη κλπ.

Βυζαντινός. Ἐπιθεωρήσις Βυζαντινῶν σπουδῶν, κατὰ τριμηνίαν ἐκδιδόμενη, ὑπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις Βυζαντιολογικῆς Ἐταιρείας. Τεῦχος Α'. Περιέχει μελέτας τῶν κ. κ. Παπαδοπούλου Κεραμῆως, Σ. Βάση, Μ. Γούδα, Ν. Βέη, Η. Grégoire, Κ. Κωνσταντοπούλου, Κ. Ζησίου, Κ. Krumbacher κλπ.

«Ὁ Κρητικὸς Λαὸς». Τεῦχος ΣΤ'. Ἐκ τῶν περιεχομένων: Ἡ βάπτισις ἐν Κρήτῃ.—Δημιῶδη παραμῦθια.—Ἡ Νεραΐδα καὶ τὰ χαρίσματα.—Γλωσσολογικὴ γεωγραφία.—Διάλογος ψυχῆς καὶ νεκροῦ.

«Μυρσίνη». Δεκαπενθήμερον περιεδικὸν ἐκδιδόμενον ἀπὸ 1 Νοεμβρίου ἐν Ζακύνθῳ. Διευθυντὴς Ἀναστ. Ζώης. 8 σελίδων. Συνεργασία Ζακυνθίων λογιῶν.

ΑΡΓΕΛΛΟΝΤΑΙ:

Ὁ κ. Ράδος ἀγγέλλει τὴν ἐκδόσιν «Ναυτικῶν διηγημάτων» ἱστορικῶν καὶ ἠθογραφικῶν, μετὰ προλόγου περὶ ναυτικοῦ μυθιστορηματικῶς. Θὰ περιλάβῃ ὁ τόμος τὰ ἑξῆς διηγήματα:

Ἡ ναὺς τοῦ Φαῦλλου.—Ἡ κόρη τοῦ πρωτοκαράβου.—Ὁ βασιλεὺς τῆς θαλάσσης.—Ἡ ἀρπαγὴ τῆς Γουζάγας.—Νότης Γράκος ἢ Κουτσός.—Ὁ μύθος τῆς ναυαρχίδος.—Ἡ Δενίνα.—Ὁ καπετάν Σάββας.—Didinah.—Ἡ κόρη τοῦ βασιλέως.

«Χαρκυγιὰ» Δεκαπενθήμερον περιοδικὸν ἐν Πειραιεὶ. Διευθυντὴς Α. Μπούχλας. Ἀρχεται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου 1910.

«Grecia». Ἀρχεται ἐκδιδόμενον προσεγγίς εἰς Παρίσιον, συνεχιστὴς τῶν ἐπιφανέστερων Γαλλῶν λογογράφων, ἐν οἷς οἱ Ἀκαδημαϊκοὶ Λικάρ, Κλαρτζή, Φαγκέ, Ἀν. Φορνς, Μελιέρ, Ρισπέν. Ἡ πρωτοβουλία ὀφείλεται εἰς τὴν κ. Α. Βυλαμπίκη, ἥτις ἐγένετο καὶ πρόεδρος τῆς δικητικῆς ἐπιτροπῆς.

«Ἐφημερίς τῶν Δήμων». Ἐβδομαδιαία δημοτικὴ ἐφημερίς, ἀσχολουμένη ἐφ' ὅλων τῶν δημοτικῶν ζητημάτων. Διευθυντὴς Δ. Μενάνδρος, δικηγόρος καὶ γραμματεὺς τοῦ δημάρχου Ἀθηναίων.

«Ἡμερολόγιον», ὑπὸ Τάκην Δημοπούλου, δι' οὐνοῦ τοῦ δημοτ. σχολῆς.

Ν. Βασιλειάδου ἱατροῦ «Εἰκόνες Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἀθηνῶν», τόμος ἐκ 400 σελίδων. Ἐκδόσις Κ. Σκόκου.

Οἱ κ. κ. «Ἕλληνες καλλιτέχναι οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ μετέχωσι τῶν ἐν Ἐσθῶνῃ διοργανουμένων ἐκαστοτε διεθνῶν καλλιτεχνικῶν ἐκθέσεων, δύνανται ἐκ τῶν γραφείων τῆς «Μινακοθήκης» νὰ ζητῶσι πᾶσαν πληροφορίαν.

Ἡ «Πεντακοθήκη» ἔσχε τὸ ἐδύχημα νὰ κληθῇ ὑπὸ τῶν διοργανωτικῶν ἐπιτροπῶν τῶν ἐκθέσεων τῆς Φλωρεντίας, τῶν Βρυξελλῶν καὶ τοῦ Καῖρου ὅπως συνιέλεθ' εἰς τὴν συμμετοχὴν τῶν Ἑλλήνων καλλιτεχνῶν, πρὸς τοῦτο δὲ συνεγνωθῆ μετὰ τοῦ ἐδικοῦ πρακτορείου ἀποστολῶν κ. Δ. Τ. Ράλλου πρὸς εὐχερεστέραν, ἀσφαλεστέραν καὶ οὐκονομικωτέραν ἀποστολὴν τῶν ἔργων.

Κανονισμοί, δελτία, προσκλήσεις κ.λ.π. τῶν εἰρημένων ἐκθέσεων εὐρηγνται εἰς τὰ γραφεῖά μας.

Ἡ ΠΡΥΤΑΝΕΙΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

Συμπληρωθέντος τοῦ απαιτουμένου ποσοῦ πρὸς τέλοςον τοῦ τελευταίου Λασσαίνειου δραματικοῦ διαγωνισματος,

Προκηρῶσσει

διὰ τὸ ἐνεστὸς Ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1909—1910 τὸ διαγώνισμα τοῦτο, πρὸς βράβευσιν δύο δραματικῶν ἔργων, ἱστορικοῦ δράματος καὶ κωμωδίας, ὑπὸ τοὺς ἐξῆς ὅρους:

Κατὰ τὴν διαθήκην, τὸ μὲν δράμα πρέπει νὰ ἔχη βάσιν ἱστορικὸν τι γεγονός ἐκ τῆς χλιμετῆς ἐποχῆς τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους καὶ ἐκ τῆς ἐποχῆς τῶν τεσσάρων αἰώνων τῆς Τουρκικῆς κυριαρχίας, ἢ δὲ ὑπόθεσις τῆς κωμωδίας νὰ λαμβάνηται ἐκ τοῦ κοινωνικοῦ καὶ οἰκιακοῦ βίου τῶν ἡθῶν καὶ ἠθίμων τῆς ζωῆς γενεᾶς τῆς Ἑλλάδος.

Ἐκατέρω τῶν βραβευθησομένων ποιητῶν θ' ἀπονεμηθῇ χιλιοδραχμῶν ἔργα.

Τὰ ἔργα γίνονται δεκτὰ εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Πρυτανείας μέχρι τῆς 31 Μαρτίου 1910, πρέπει δὲ νὰ ὦσιν εἰσαγγνώστα.

Τὰ ἀποστελλόμενα δὲν ἀναλαμβάνονται, ἀποβάλλονται δὲ εἰς τὴν Πρυτανεῖαν ἀνωνόμως μετὰ συνημμένου δελτίου ἐσφραγισμένου, ὅπου θέλει φέρει ἐνδοθεν μὲν τὸ ὄνομα τοῦ ποιητοῦ, ἔξωθεν δὲ εἴσιν ἐπιγραφομένην καὶ ἐπὶ τοῦ χειρογράφου τοῦ δράματος.

Ἐν Ἀθήναις, 27 Ὀκτωβρίου 1909.

Ὁ Πρύτανης
Ν. Χ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ